

የኦሮ ማስታወሻ

P② ከ51-101

አዲስ

አንድተረጎሙ

በጣም በጣም ዕድለኞች ነን! አዎ - በሚሊዮኖች ከሚቆጠሩ ሰዎች የተሻለ ባለዕድሎች ነን። ስለእውነት ለመናገር እኛ ምን አለብን? - ቢያንስ ያ የምንፈራው ነገር እስኪደርስ ድረስ ያለንበት ሰላምና ምቹት ለማማረር የሚመች አይደለም።

እዚህ አምስተርዳም ውስጥ እንኳን አብዛኛዎቹ ልጆች እሳቸውን ላይ ለስሙ ጣል ባደረጓቸው እራራዎችና ባለቁ ነጠላ ጫማዎች ነው በየጉዳናው ውር ውር የሚሉት። የሚደርሱት ኮት የላቸውም - ባርኔጣ የላቸውም - ስቶኪንግም ሆነ ካልሲ የላቸውም - እርዳታ የሚያደርግላቸውም ማንም የለም። ሆኖቸው ባይ ነው አንጅታቸው ተጣብቋል - ጠኔያቸውን ለማስታገስ ያህል የጠወሰገ ጥሬ ካሮት ሲያገኙ በየመንገዱ ይታያሉ። ከቀዝቃዛው ቤታቸው ወጥተው በቀዝቃዛው ጉዳና እየተንቀጠቀጡና ጥርስቻቸውን እያንቀጫቀጩ ተገዘው ከትምህርት ቤታቸው ሲደርሱ የሚጠብቋቸው ይብሱን ቆፈናም የመማሪያ ክፍሎች ናቸው።

አዎ - በአምስተርዳምም ሆነ በመላው ሆላንድ ችግሩ ከፋኛ ከመባባሱ የተነሳ ልጆች በየጉዳናው እየተዘዋወሩ አላፊ አግዳሚውን ቁራሽ ዳቦ መለመን ጀምረዋል። ብቻ ምንአለፋሽ ከቲ - ይህ ጦርነት ስላስነተለውና እያስከተለም ስላለው ቁጥር ስፍር የሌለው የኑሮ ጋሬጣ ልዘርዘርልሽ ካልኩ ለሰዓታት መቀጠል እችላለሁ። ግን ምን ዋጋ አለው? - ትርፋ ራሴን ማስጨነቅና አንቺንም ማሰልቸት ነው። ይህ ክፉ ቀን እስኪያልፍ በተቻለን አቅም ራሳችንን እያረጋጋን መጨረሻውን ከመጠበቅ ሌላ ማድረግ የምንችለው አንዳችም ነገር የለም። አዎ - መጠበቅ ብቻ! እናም - እኛ አይሁዶች መጨረሻችንን እየጠበቅን ነው - መላው ዓለምም እየጠበቀ ነው - ሌሎች ብዙዎች ደግሞ የመሞቻቸውን የመጨረሻዋን ቅፅበት እየጠበቁ ነው።

ያንቺው እና

Meysor Bro
t.me/BooksandYou

ውድ ከቲ መጠኑን ልትገምቹው በማትችይው የእልህ ስሜት ውስጤ እየተንተከተከ ነው ከቲዬ። ጩኸ ጩኸ - ጥፊ ጥፊ - ብረሪ ብረሪ እያለኝ ነው። ግን ደግሞ ይህን ስሜቴን ማሳየት እንደሌለብኝ አውቃለሁ። ምናባቴ እንደማደርግ እንጃልኝ። ጣሪያው እስኪሰነጠቅ እሪ የማለት - ወይ እማማን ደህና አድርጌ ቀልቧን የመግፈፍ - ወይ ደግሞ እስኪወጣልኝ ድረስ ስቅስቅ ብዬ የማልቀስ - ብቻ አንድ ይህ ነው የማይባል ፍላጎት ከፋኛ እየተፈታተነኝ ነው። ሰዎቼን አልቻልኳቸውም። ስድባቸው - ግልምጫቸው - ፋተታቸው - መሰረት-የለሽ ቁጣቸው - ምን ልበልሽ ከቲ - ሊያሳብዱኝ ነው። ደግሞኮ የሚገርመው ነገር በእኔ አቅጣጫ አነጣጥረው የሚሰጁቸው የቃላት ቀስቶቻቸው አንድም ቀን ዓላማቸውን ስተው ያለማወቃቸው ነው። ትልቁ ህመም ያለው ግን ቀስቶቹ ሲወጉሽ እንዳይመስልሽ - ለመንቀል ስትሞክሪ ነው።

ድንገት ብድግ ብዬ ሁላቸውም ላይ የሆዴን ላምባርቅባቸው እመኛለሁ። ማርጌት ላይ አቶ ፋንዳን ላይ - አቶ ዱሴል ላይ - ሌላውን ተይና አባባም ላይ! «ለምንድነው ሰላም የማትሰጡኝ? እስቲ አንድ ሌሊት እንኳን ትራሴ በእንባዬ ሳይርስ፣ አይኖቼ ሳይቆጠቁጡኝ፣ የአናቴ ትርታ እንደ ከበሮ ሳይደልቅብኝ የማሳልፍበት ፋታ ስጡኝ! - ምነው ከእናንተስ በገላገልኝ! - ሽረ እንደውም ከእናንተ ብቻ ሳይሆን ከዚህ ቀፋፊ ዓለምም በገላገልኝ!» ብዬ ብጮህባቸው ምንኛ ቀለል ባለኝ። ግን አልችልም ከቲ - የስሜቴን ስብራት እንዲያዩብኝ አልፈልግም። በእነሱ ምክንያት የተፈጠሩ ቁስሎቼን እንዲያዩ ምንም አይነት ዕድል ባልሰጣቸው እመርጣለሁ። ምክንያቱም ከዚህ በኋላ ጥፋታቸውን ለማካካስ የሚያደርጉልኝ አጉል እሹሩሩ የበለጠ የሚያስጠላኝና በመፅናናት ፈንታ ጭራሹን ጩኸ ጩኸ የሚያሰኘኝ እንደሆነ አውቃለሁ። ብቻ እንዴት ብሆንላቸው እንደሚተውኝ አላውቅም።

በእያንዳንዱ ድርጊቱ እኮ ነው ስም የሚያውቁልኝ ኪቲ፤ ትንሽ ካወራሁ አጉል ልታይ ልታይ እትበይ ይሉኛል - ምን ስል ምን ልዘዝሽ ይሉኛል - መልስ ከሰጠኝቸው «ደፋር አይንአውጣ» ነፃ - ከእነሱ የተሻለ ሀሳብ ከሰነዘርኩ «አሽሚጣጭ የልጅ ቡዳ» ነፃ ደክሞኝ አረፍ ካልኩ «ሰነፍ ሥራ ፈት» ነፃ - ገበታ ላይ አጉራረሴ ከወትሮው ጉላ ካለ «ራስወዳድ» ነፃ - ምን የማይሰኝ አለ ኪቲ? «ደደብ» - «ፈሪ» - «መሰሪ» - ወዘተ. ወዘተ... ቀኑን መላው ስሰማ የምውለው ያው እንድ አይነት የወቀላ ዘፈን ነው ከሚገባው በላይ አስቸጋሪ ልጅ ስለመሆኔ። ምንም እንኳን ሁሉንም ነገር ስቂ የማሳልፈውና ከቁብም የማልቆጥረው ባስመስልም ውስጥ ውስጡን እንዴት ቆሽቲ እያረረ እንዳለ እኔ ብቻ ነኝ የማውቀው በሆነ ተአምር እግዚአብሔርን ፊት ለፊት ባገኘው ምን እንደምጠይቀው ታውቁያለሽ ኪቲ? - ከሁሉም ጋር መግባባት የሚያስችለኝን አዲስ ተፈጥሮ እንዲሰጠኝ። ይህ ግን ሊሆን አይችልም። ለእኔ ተብሎ አንዴ የተሰጠኝ ተፈጥሮ እላኝ መጥሮ ሊሆን እንደማይችልም እርግጠኛ ነኝ።

ይህ ሁሉ እንዳለ ሆኖ ኪቲዬ - በበኩሌ ግን እነሱ ሊገኙ ከሚችሉት በላይ ሁላቸውንም ላስደስትና ከእያንዳንዳቸውም ጽሰላም መፍጠር የምችልበትን መንገድ እየፈለግኩ ነው።

ያንቸው እና

ቅዳሜ የካቲት 27/190

ውድ ኪቲ

ውጥረቱ ጨምሯል። የሕብረብሔሩ ጦር በጀርመኖች ላይ ለማካሄድ ያቀደውን ድንገተኛ ወረራ ከሰሞኑ ቀናት በአንድ ይጀምራል በሚል ተስፋ አባባ ያቺን ተን በናፍቆት እየጠበቃ ነው። ዊኒስተን ቸርችል ይዞት ከነበረው ኒሞኒያ እያገገመ መሆኑ ተነገረ። ነግነትና ሰላም ወዳዱ ማታማጋንዲ እህል ውሃ ላለመቅጣት

በግል እያደረገ ያለውን የረሃብ እድገት ቀጥሏል።

በዕጣ ፈንታ ነው የማምነው ባይዋ ወ/ሮ ፋንዳን - «እኛ የሰው ልጆች ተጨነትንም አልተጨነትንም የሚሆነው ከመሆን ዝንፍ አይልም» እያለች ትደሰኩራለች። አንዳች ነገር ኮሽ ባለ ቁጥር ግን ከማንኛችንም በላይ የምትንጸረጸረውና የምትገባበት የሚጠፋት እሷው ወ/ሮ ፔትሮኒካ ፋንዳን ናት።

እሁን ደግሞ እንድ ጨርሶ ልትገምቺው የማትችደው ጉድ መጣብን ኪቲ። ይህ የተደበቀበት ቦታ ከዚህ በፊት እንደነገርኩሽ አባባና እንኣቶ ከራሰር በሽርከና የንግድ ሥራቸውን በሚያካሄዱበት ሕንፃ የመጨረሻው ወለል ላይ የሚገኝ ሚስጥራዊ ክፍል ነው። ታዲያ ምን ተፈጠረ አትይኝም? - ለካ ሕንፃውን አከራይቷቸው የነበረው ሰውዬ ማለትም ባለቤትየው - ለእነኣቶ ከራሰር ምንም ሳያሳውቃቸው ሕንፃውን ለሌላ ሰው ሽጦታል እናፈሽ በቀደምለት ማታ ላይ አዲሱ የህንፃው ባለቤት ዕድሳትና አንዳንድ ለውጦች የሚያደርግለትን መሃንዲሱን አስከትሎ የሕንፃውን ይዘት ከላይ አስከታች ለመግባት ከተፍ አለልኝ። ደግነቲ የአጋጣሚ ጉዳይ ሆኖ አቶ ከራሰርም ያን ዕለት ያለውትሮው በጠዋት ነበር ከበረው ገብቶ ሥራ የጀመረው። እናም ሰውዬውን እያዘዋወረ ሁሉንም የሕንፃውን ክፍሎች አስጎበኘው። (ከእኛዋ «ሚስጥራዊ» ቦታ በስተቀር ማለት ነው።) እኛ ወዳለንበት የሚያስተላልፈውን በር ግን ቁልፉ ለጊዜው በእጁ እንደማይገኝ ከገለበና ይቅርታ ከጠየቀ በኋላ ሰውዬውንና መሀንዲሱን ሸኛቸው። እንግዲህ አዲሱ የሕንፃው ባለቤት ተመልሶ ካልመጣና የቀረውን ክፍል - ማለትም ውዱን «ሚስጥራዊ» ቦታችንን ልይ ካላለ በቀር ለጊዜው አደጋውን አልፈነዋል። ተመልሶ ከመጣ ግን...

እሁን እሁን እኔና እማማ ጥሩ እየተግባባን መጥተናል። ቢሆንም ገና ብዙ ይቀረናል። ማርሳት ጭምትነቷ እየባሰባት ነው። አባባ እንደ፡ በሆዱ እምቆ የያዘውና ለማንም ሊተነፍሰው ያልፈለገው ነገር እንዳለ ያስታውቅበታል። ሆኖም ያው የምናውቀው ጥሩው - ጨዋው - ተወዳጁ አባባ ነው።

እዲስ የመጣልን ቅቢና ማርጋሪን በገበታችን ላይ
የእያንዳንዳችን ድርሻ ቆንጦር እየተደረገ በየሰዓታችን ላይ
ተደረገልን። በእኔ እመለካከት እነወ/ሮ ፋንዳን ምንም
ሲያከፋፍሉ ግልጽ የሆነ ማዳላት ይታይባቸዋል። እነእግግ ገን
ጭቶጭቶና ቦብ ፍራቻ ነው መሰለኝ ቅሬታቸውን በሆዳቸው
ከመያዝ በቀር ትንፋሽ አይሉም። በጣም ያሳዝናል እንደኔ እንደ
ግን ኪቲ - ለእነዚህ ዓይነቶቹ ሰዎች መድሀኒቱ በይሉኝ
ከመታሰር ይልቅ የተሰማሽን እዚያው በዚያው በግልጽ መገኘት
ነው።

ያንቺው እና

አርብ መጋቢት 12/1943

ውድ ኪቲ

እስከ ዛሬ ያልበላነው የቦለቄ ዓይነት ያለ እንዳይመስልኝ
እንዳንድ ሰሞንማ ጠዋት ማታ ቦለቄ ነው። የሰሙ ብዛት
የዓይነቱ ብዛት። ቦለቄ ብሎ ነገር ለዓይኔ እንኳን እያሰጠላኝ
መጥቷል። አሁን አሁንም ገና ስለሱ ሳስብ ወደላይ ይለኛል።
ዘወትር እመሻሹ ላይ በመከሰስ መልክ የሚሰጠን ዳዖም በእጥረት
ምክንያት እንድናቋርጥ ተገደናል።

ሰሞኑን ከያዝኩት መጽሐፍ ላይ ማን እንደሚያሳቅቀኝ እንጂ
የአይና ቡዲ ቤከር ድርሰት ሲሆን ርዕሱ "The Knock at the
Door" ይባላል። በነገራችን ላይ ኪቲዬ ርዕሱን ልብ አልሸልኝ?
ታሪኩ ስለአንድ ቤተሰብ ሲሆን የተፃፈበት የሰነጽሐፍ ውበት
እጅግ ልዩ ነው። በተረፈ በአብዛኛው የሚያወራው ስለጦርነት
ስለደረሱዎች፣ እንዲሁም ሴቶች ነፃ ስለሚወጡበት መንገድ
ምናምን ነው። እነኚህ እነኚህ እንኳን እምብዛም አልጣሙኝ።

አቶ ፋንዳን ሰሞኑን ግልፍተኛና ነጭናጫ ሆኗል። ምክንያቱም
- የሲጋራ አጥረት። የተረፉንን ጥቂት የቆርቆሮ ምግቦች

መመገባችንን እንቀጥል ወይስ ለባሰ ቀን እናቆያቸው በሚል
እጅንዳ ያደረገው ረጅም ቤተሰባዊ ክርክር በእኛ አሸናፊነት
ተጠናቀቀ - በእጃችን ያለውን እየተመገባን ነገን እንደአመጣው
እንቀበለዋለን።

ጫማዎቼ ሁሉ እየጠበቁኝ ስለመጡ እግሮቼን ማስተናገድ
አልቻልኩም። ከቡትሶቼ በቀር ማለት ነው። አንድ ቤት ውስጥ
ታሽን ለሚኖር ሰው ቡትስ ምን ጥቅም አለው? ቢጨንቃቸው
አንድ ርካሽ ሰንደል ጫማ አስገዙልኝ። እሱውም በሳምንት ጊዜ
ውስጥ ብትንትኑ ወጣ። እንግዲህ ያቺው የፈረደባት ሚፔ
እንደፍጥርጥሯ ታርገኝ እንጂ።

የአባባ ፀጉር ቆራጭ ሆኜልሻለሁ ኪቲዬ። አባባም አቆራረጤን
በጣም ወደታል። ለዚያውም አልፎ አልፎ መቀሌ ላት ሲለው
ጀሮውን ቀንጠብ እያደረግኩበት። እንደአባባሉማ ከሆነ ጦርነቱ
አልፎና ከዚህ ቦታ ወጥተን ወደቀድሞ አኗኗራችን ስንመለስ
እንኳን ከእንግዲህ ወደ ፀጉር ቆራጭ ቤት እንደማይሄድ ነው
በኩራት መንፈስ የገለፀልኝ። እኔስ ቀላል ኮራሁ መሰለሽ ኪቲዬ!

ያንቺው እና

ቅዳሜ መጋቢት 27/1943

ውድ ኪቲ

በአባባ ጊዜያዊ መምህርነት ስንከታተለው የነበረውን የሾርት
ገንድ ኮርስ አጠናቀቅን። አሁን ደግሞ ፍጥነታችንን ለማሻሻል
ልምምድ ልንጀምር ነው። አራፎች አይደለንም ኪቲ? ስለጊዜ
ማሳለፊያዎቼ ይበልጥ ላብራራልሽ የሚገባኝ ይመስለኛል። (አዎ
- «የጊዜ ማሳለፊያዎቼ» ነው የምላቸው። ምክንያቱም እዚህ ቦታ
ምንም የምናደርገው ነገር ስለሌለን ያለን አማራጭ ጊዜው በተቻለ
ፍጥነት የሚያልፍበትንና የዚህ ቦታ ቆይታችን መጨረሻ ቶሎ
የሚመጣበትን ሁኔታ መፈለግ ብቻ ነው።) እና - አብዛኛውን

ጊዜዬን የማሳልፈው መጽሐፍት በማንበብ ሲሆን ከተወሰነ ጊዜ ወዲህ በአፈ-ታሪኮች (Mythologies) ለጉዳ ተለክፈዋል። በተለይ ደግሞ በሮማና በግሪክ አማልክት። ይህ ያልተለመደ ምርጫ ሁሉንም ግራ አጋብቷቸዋል። ይሁን እንጂ የያዘኝ «አጉል አባዛ» በራሱ ጊዜ እንደሚለቀኝ የሁላቸውም ዕምነት ነው። በእነ ዕድሜ በሚቶሉ-ጃ የተለከፈ ሌላ ወጣት አይተውም ሰምተውም እንደማያውቁ ደግመው ደጋግመው ይናገራሉ። እጉንዲህ - እነሱ እንደሚሉትም ከሆነ - ምንድነው ችግሩ? እኔ የመጀመሪያዋ ልሁና!

አቶ ፋንዳን ጉንፋን ቢጤ ይዞታል። ለነገሩ እንደአባባሉ ከሆነ ጉንፋንም ላይሆን ይችላል። ገሮሮዬን ይክረክረኛል ነው የሚለው። እየፈጠረ ያለውን ግርግር ግን አትጠይቁኝ። ፈለጠኝ ነው - ቆረጠኝ ነው - ነደድኩ ነው - ነጭ ሽንኩርት ነው - ካሞሚላ ነው - በባሕር ዛፍ ቅጠል እንዴ ደረቱን እንዴ እንገቱን ማሸት ነው - መታጠን ነው - ብቻ ስንቱን ላውራልሽ? በዚህ ላይ የሚታሰቁ የሆድ ብሶቱ የንጭንጨ - ሽረ ተይኝ ኪቲ።

አሉ ከሚባሉት ዋና ዋና የጀርመን የዜና አገልግሎት ድርጅቶች አንዱና «ትልቁ» ሮይተር አንድ ሌላ አስደንጋጭ መግለጫ አስተላለፈ - «በጀርመን ቁጥጥር ሥር በዋሉ ማናቸውም አገሮች የሚገኙ አይሁዶች ሁሉ ከሐምሌ 1 በፊት ከያሉበት ገዢ እንዲወጡ ይገደዳሉ። ከሚያዚያ 1 እስከ ግንቦት 1 ባለው የአንድ ወር ጊዜ ውስጥ መላው የትሬሽት ከአይሁዶች ነፃ መሆን አለበት።» (ይታይሽ ኪቲ - «ከአይሁዶች ነፃ መሆን አለበት» - ልክ አይሁዶች በረሮ ወይ ተምች የሆኑ ይመስላሉ) «ከግንቦት 1 እስከ ሰኔ 1 ባለው ተከታዩ የአንድ ወር ጊዜ ደግሞ የሰሜንና የደቡብ ሆላንድ ክፍለ-ሀገራት ሁሉ ከአይሁዶች ነፃ መሆን አለባቸው።» - በመግለጫው መሰረት የተጠቀሱትን ቦታዎች በተጠቀሰው ጊዜ ውስጥ «ከአይሁዶች ነፃ» ለማድረግ በተደረገው ሰይጣናዊ ዘመቻ የሆነው ሁሉ እዚያው ተከድኖ ይብሰል እንጂ ልነግርሽ አትም የለኝም እሺ ኪቲዬ?

የንቸው እና

ውድ ኪቲ ሽረ እንደው ምን ይሆን የሚሻለኝ ኪቲዬ? - ጨርሶ ያልጠበኩት ሌላ ጣጣ ውስጥ ገባሁልሽ። በጥቁር ነጥቦች በተሻሻረኛል ስሜ ላይ እንደገና ሌላ ትልቅ ጥቁር ነጥብ!... ትናንትና ማታ አልጋዬ ላይ ጋደም ብዬ ለወትሮው የመኝታ ሰዓት በሉቲን አብሮኝ የሚያደርገውንና በመጨረሻም ደህና እደራ ብሉኝ የሚመጣውን አባባን እየጠበቅኩ ሳለሁ እማማ ወደ መኝታ ከፍሎ ገባችና አልጋዬ ጫፍ ላይ በዝግታ ተቀመጠች። በዚህ ባልተለመደ ቦታ ግራ እየተጋባሁ እያለሁ ለስለስ ባለ የልመና ግደት እንደበት «እናዬ - አባትሽ የያዘውን ሥራ ስላልጨረሰ ሲሆን መምጣት አይችልም። ለዛሬ በሉትሽን ከእኔ ጋር ብታደርገሽ? - በበኩል ደስታውን አልችለውም።» አለችኝ። የእኔ መልስ ግን ፈጣን አጭርና ግልጽ ነበር - «አይሆንም እማማ» - ለምን እናዬ? ምናለበት?» ስትል በድጋሚ ጠየቀችኝ። «በቃ አይሆንም - ስለማልፈልግ ነው እማማ» እማማ በዝግታ ብድግ አለች። ለእናታ ያህል መኝታዬ አጠገብ ቆም ብላ በፀጥታ ቆመችና በቀስበት አረማመድ ወደ በፋ አመራች። እንድ ከዚህ በፊት የማላውቀው ስሜት በሰራ እካላቱ ሲሰራጭ ተሰማኝ። እማማ በፋ እንደደረሰች ድንገት ወደኔ ዘወር አለችና እዚያው በዚያው ድፍርስርሳቸው በወጣ ዐይኖቿ ቁልቁል እያየችኝ - «ሰባትሽ አልፈልገም እና - ፍትር በገደታ አይሆንም።» ባለኝ መጣች። እንባ ያጋቱት ዓይኖቿ ግን ዐይኔ ላይ ቀሩ።

እዚያው ጋደም ባልኩበት ተራራ የሚያህል የፀዕት ስሜት ብዙመረብኝ። ምን ዓይነት አንጀት ቢኖረኝ ነው በዚያ ቦታ እየሄድኩ ጨካኝና ፊት ነስቼ ልሰዳት የቻልኩት? ግን ደግሞ የተሰማኝ ነው የነገርኳት። ትክክለኛውን ስሜቱን ብድብታት ለኔ ለሳስ ምን ጥቅም ይኖረዋል? - አይሰራም። ጨርሶ አይሰራም።

ያም ሆነ ይህ ኪቲ - ለእማማ አዘንኩላት - በጣም በጣም ከልቤ አዘንኩላት። ምክንያቱም በሕይወቴ ለመጀመሪያ ጊዜ ለሷ ያለኝ ቀዝቃዛ ስሜት ምን ያህል ሊያማት እንደሚችል አየሁላት። በተለይ - «ፍቅር በግዴታ አይሆንም» የሚሉት ቃላት ከእኔ በወጡባት ቅጽበት ፈቺ ላይ ይታይ የነበረው እንደ ጥቁር ደመና በሰፊው ያጠላ ሐዘን እስከመቼውም ከዐይኔ ሊጠፋ የሚችል አይመስለኝም። ስሜትን ሳይደብቁ ሐቁን እንደመናገር ከባድ ነገር የለም ኪቲ። ቢሆንም ሐቁን ነው የነገርኳት። እኔና እሷ የሰሜንና የደቡብ ዋልታዎች ያህል እንደተራራቅን አውቃለሁ። ደግሞም እሷው ናት ገፍታ ገፍታ እንዲህ ያራቀችኝ። ሊያስከትሉ የሚችሉትን ውጤት ችላ በማለት በየዕለቱ በትንሽ በትልቁ የምትሰነዝርብኝ ዘላፋዎችና አላስፈላጊ ማበሻቀጦች ተደራርበው ነው አሁን አሁን ልታሳየኝ የምትሞክራቸው ማናቸውም ዓይነት የፍቅር አቀራረቦች የማይሞቁኝ የማይበርዱኝ ለመሆናቸው ምክንያቶቹ። ልክ እኔ በአግባብ የለሽ ቁጣዎቼ ዘወትር ሽምቅቅ እንደምለው ነው በእኔና በእሷ መካከል የነበረውን ፍቅር ነፋስ እንደወሰደው ለመጀመሪያ ጊዜ የተገነዘበው ልሷም ዛሬ ሽምቅቅ ያለው። እንዲችው ስትንሰቀስቅ እኩላ ሌሊት አለፈ። ከዚያም በኋላ ቢሆን እንቅልፍ በዓይኗ ሳይዞር ነበር የነጋላት።

ታዲያ ዛሬ ቀኑን ሙሉ አባባ ዐይኖቼን ሲሸሻቸው ዋለ። አልፎ አልፎ ሳት እያለው ለቅጽበት ያህል መልክት ሲያደርገኝ እንኳን ዐይኖቼ ውስጥ በጉልህ የተፃፉት የወቀላ ቃላት በደንብ ይነበቡልኝ ነበር። «እንዴት እንደዚህ ትጨክኝ ያለሽ አና? እንዴት እናትሽን ይህን ያህል እስከማሳዘን ትደርሻ ያለሽ?» የሚሉ መራር የነበሩ ቃላት።

እማማን ይቅርታ ልጠይቃት እንደሚገባኝ እነሱ ሰላመኑ ብቻ ከአሁን አሁን ትጠይቃታለች ብለው እየጠበቁኝ ነው። በዘኁል ግን ይቅርታ የሚያስጠይቀኝ ምንም ዓይነት በደል ፈጽሞ ያለሁ የሚል እምነት የለኝም። በልቤ ያለውን - እውነቱን ነው የነገርኳት። ደግሞም ይውል ያደር ይሆናል እንጂ እማማ

ራሷ በራሷ ጊዜ ሐቁን ማወቁክ የማይቀር ነው። ወጣም ወረደ ኪቲ - የእማማ ዕንባም ሆነ የአባባ ጭንቀት እምብዛም ደንታ የሰጠኝ አይመስለኝም። እውነት ለመናገር እንደውም ውስጥ ውስጡን ደስ እያለኝ ነው። ምክንያቱም እኔን ዕድሜዬን ሙሉ ሲሰልቀኝ የኖረው - እነሱ ገና አሁን ለመጀመሪያ ጊዜ እየተሰማቸው ያለውና ሰማይ የተደፋባቸው ያህል የተደናገጡበት ይህ ዓይነቱ ስሜት ነው። እናም - አንድ ቀን ይህ እውነታ እንደሚገለፅላቸውና ችግራችን እንደሚረዱልን ተስፋ አደርጋለሁ።

በተረፈ - ከእንግዲህም ቢሆን ልቤ ውስጥ ያለው ስሜት ምንም ይሁን ምን ሐቁን ከመናገር ወደኋላ አልልም። ምክንያቱም ከሥር ከሥር ማስተንፈሱ ነው ለኔም ለነሱም የሚበጀን። ለረጅም ጊዜ በውስጥሽ እምቀሽው የምታቆይው ችግር አንድ ቀን የገደን የፈነዳ ዕለት ለተቀባዩም ሽክሙ ከባድ ነው።

ያንቺው እና

ቅዳሜ ግንቦት 11/ 1943

ውድ ኪቲ

አንዳንዴ እዚህ ሰላለው አኗኗራችን ሳስብ እንደኛ የመደበኛ ዕድል ካላገኙት አይሁዶች አንፃር እኛ ገነት ውስጥ ነው ያለው እስከማለት እደርሳለሁ። እንዲያም ሆኖ አልፎ አልፎ - በተለይ የውጪው ውጥረት ራዝብ ያለልን ዕለት - እያንዳንዳችን አሁን ስለምንገኝበት ሁኔታ እያሰብኩ ሕልም ውስጥ ያለሁ እስከመስለኝ ድረስ ሁሉም ነገር እውነትነቱ ያጠራጥረኛል። ዕድሜያችንን ሙሉ በእንደዚያ ያለ ዴላክስ የኑሮ ደረጃ ያሳለፍን የሚለየን በተሰበሰቡ (አባባም አቶ ፋንዳንም ሚሊየኖች ነበሩ) እንዴት በምን ተዓምር - ዓመት እንኳን ባልሞላ ጊዜ ውስጥ እንዲህ ለማመን በሚያዳግት ሁኔታ ልንዘትጥ ቻልን? ማለቱ - እንዴት የዚህን ያህል ልንወርድና ልንርመጠመጥ ቻልን? - እያንዳንዳችን

ለእያንዳንዳችንም ሆነ እያንዳንዳችን ለየራሳችን የነበረን ግምትና ክብርስ የት ገባ?

ጥቃትን ምሳሌዎች ኪቲ - እዚህ ቦታ መኖር ከጀመርን ጀምሮ የምንጠቀመው አንዱን የጠረጴዛ ልብስ ሲሆን ከአገልግሎት ብዛት መልኩን ቀይሮ የበር ምንጣፍ ለመሆን እንኳን ብቃት ያለው አይደለም። ቢቸግረን አንዳንዴ በዚያው በተበጠቀና በቆሽሽ የዕቃ ማድረቂያ ጨርቃችን ልወለውለው እሞክራለሁ።

ጠረጴዛውን እርቃኑን እንጠቀመው ነገር ቆሻሻው በሴ ይብላል። ሌላ - ሁለቱም ፋንዳኖች በጋውን ሙሉ ውሃ ባልነካው አንድ ፍላጎት አንሰላ ነው የከረሙት። የዚህ ዓይነቱን አንሰላ እዚህ ማጠብ የሚታሰብ አይደለም። ምክንያቱም በራሺን የሚደርስን የእሞ ዱቄት እጅግ በጣም ጥቂት ከመሆኑም በላይ የጥራት ደረጃውም ቀሺም ዓይነት ነው። አባባ ሱሪዎቹ ቢጨማደዱ፣ ቢቀደዱ፣ ቢቆሽሹ ዞር ብሎ ማየት ትቷል። እማማና ማርጎት ሶስት ቀሚሶች እየተለዋወጡ ነው ሙሉውን በጋ ያሳለፉት። እኔ አጥረው አጥረው ከጉልበቴ በላይ የተንጠለጠሉ ቀሚሶቹን ለብሼ ሠዲያ ወዲህ ስለ ትንጣት ነውር አይሰማኝም።

በእርግጥ እነኚህን ነገሮች መልመድና መቻል አስቸጋሪ አይደለም። አንዳንዴ ድንገት ሳስበው የሚያስደነግጠኝ ምን መለሰሽ ኪቲ - ከእኔ የተበጠበሰ ስለገር አንስተሽ ፀጉሩ አልቆ እንጨቱ እስከቀረው የአባባ የጸም ሳሙና ቡርሽ እንድ በእንድ ብትመለከቱ በእንዲህ ያለ አላቂዎች መኖር ለምደን እንዴት አድርገን ነው ከጠርነቱ በፊት ወደነበረን ደረጃ ዳግም መመለስ የሚቻለን? ብሎልን ከዚህ ቦታ በሰላም ብንወጣ እንኳን ወደቀድሞው ማንነታችን በቀላሉ መመለስ የምንችል አይመስለንም።

የንቺው እና

ውድ ኪቲ ሰሞኑን እኔን አያድርግሽ ኪቲዬ - በጣም በጣም አዝኛለሁ። «ቆርትሳይት» የሚባለው ችግር በከፍተኛ ሁኔታ እያጠቃኝ ነው። ሳንብም ሆነ ስጽፍ የሚያስቸግረኝ ነገር ምን እንደሆነ ሳላውቀው ቆይቼ ነው እንጂ ለካ ገና ዱሮ ነበር የሳይት መነጽር የሚያስፈልገኝ። (ዋው ኪቲ - በሳይት መነጽር ምን ዓይነት ጉዳት እንደምመስል ታየኝ እኮ ሃሃሃ ሃሃሃ) ግን ያው እንደምታውቁት ተደብቆ ለሚኖር ሰው የሳይት መነጽር ማግኘት የሚታሰብ አይደለም።

ትናንትና ቀኑን ሙሉ በቤታችን ውስጥ ከእኔ ዓይን ሌላ ርዕስ አልተነሳም። ምክንያቱም እማማ እኔን ከሚገድ ጋር ወደ አንዱ የዐይን ሐኪም ልትልከኝ እያሰበች ያለች መሆኗን እንደጠበቅ ከገለፀች ወዲህ እያንዳንዱ የሚስጥራዊዋ ቤታችን አባል የየራሱን አስተያየት ሲሰነዝር ነበር የዋለው። እኔ ራሴ ልክ እሷ ያንን ሀሳብ ስታቀርብ ምን እንደተሰማኝ ልገልጽልሽ የምችል አይመስለኝም። ገደብ የለሽ ደስታና ገደብ የለሽ ፍርሃት በእኩል መጠን የተቀላቀሉበትን ስሜት ገምቼ። ይታይሽ ኪቲ - ለዚህ ሁሉ ጊዜ እዚህ ውስጥ ታፍኖ ለኖረ ሰው ወደ ውጪ የመውጣት ስድል ሃሃሃ ከዚህ ምሽግ ውጪ - ጎዳና ላይ... አ... ኪቲ... እንደገና የመወለድ ያህል እኮ ነው። ታዲያ ይሄን የደስታና የጉዳት ስሜት ገና ብዙም ሳላጣጥመው አደጋው ደግሞ ወዲያው ድትን አለብኝ። በመንገዳችን ላይ በሆነ አጋጣሚ አይሁድነቴ ከታወቀብኝስ? ብዬ ሳስብ መላ ሰውነቴ እንደእንዳች መብረክረክ ጀመረ። ብቻ ምን ልበልሽ - ሁለቱ ተቃራኒ ስሜቶች እየተፈራረቁ ያነሱኝ ይጥሉኝ ጀመረ።

ለነገሩ በጉዳዩ ላይ መወሰኑ ሃሳቡን እማማ እንደማትረቧ ተላል አልነበረም። በሃሳቡ ላይ ሁሉም መስማማት አለባቸው። እንዲህ ያለው ስምምነት ደግሞ በዋሳ የሚደረስበት አይደለም።

መጀመሪያ እያንዳንዱ ልትፈጠር የምትችል እደጋ በጥንቃቄ መመርመርና መመዘን አለባት። እንጂ እንደ ሜቴ እቋም ቢሆን እዚያው በዚያው ይዛኝ ብትወጣ ግድ አልነበራትም። የሜቴ ጀግንነት ግን የሚደንቅ አይደለም ከቲ? የኔን ተይውና እንዴት ለራሷ አትፈራም?

በነገራችን ላይ ሜቴ ለኔና ለማርነት ብዙ የቢሮ ሥራዎቻቸውን እያመጣች እየሰጠችን መስራት ጀምረናል። ይህ ኃላፊነት ሊጣልብን በመቻሉ እኔና ማርነት የተሰማንን ኩራት አትጠይቁኝ። ሜቴ ግን ብዙ ሽኩሽ እያቃለለንላት እንዳለን ነው የምትነግረን። ሥራውኮ ማንም ሰው ሊሰራው የሚችል ተራና ቀላል ነው። እኔና ማርነት ኃላፊነቱን ስለወደድነው ብቻ እንዲትም ስህተት ላለመሥራት የምናደርገውን ጥንቃቄ ካየሽ ግን እጅግ ውስብስብ ሥራ ሊመስልሽ ይችላል።

ሌላ ስለሚቴ የሚገርመኝ ነገር - ሽኩሽ የማይሰለቻት ጉድ ናት። ምን አለፋሽ በቅሎ አይተሽ ማየት ነው። ወደኛ ላትመጣ የምትወልደበት ቀን የለም። ታዲያ አንድም ቀን የሆነ ሽኩሽ ከሌጄ ላይ አታጨም። ድንች - ቅጠላቅጠል - ጥራጥሬ - ስኳር - ዱቄት - ጸቦ - ዘይት... ቅጽሜ ቅጽሜ ደግሞ መፃሕፍት። ከቲ - እኛ ቅጽሜን የምንጠብቀውን ያህል ሕፃናት የገና ስጦታቸውን አይጠብቁም። ለእኛ መፃሕፍት ማለት ምን ማለት እንደሆኑ ያለንበትን ሁኔታ ላላየ ሰው በትክክል ማስረዳት ይቸግራል። በአጭሩ ግን እዚህ ውስጥ ያሉት ብቸኛ መዝናኛዎች መፃሕፍት ናቸው።

ያንቺው እና

ማክሰኞ ነሐሴ 3/1943

ውድ ከቲ

የአየር ድብደባው እንደ ከረምት ዶፍ እየወረደብን ነው። እሁን ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት የነበረውንም ለጠላትም አይስጠው። ከኔን ለሶስተኛ ጊዜ መሆኑ ነው። የፍንዳታው ድምጽም ሆነ ንዝራቱ የሚለመድ ነገር እንዳይመስልሽ ከቲ - ጥርሴን ነክሼ ራሴን በራሴ በወኔ ለመመላለጥና ለማረጋጋት እየታገልኩ ነው። እስከዛሬ - «ምንም መጨረሻ ከሌለው ነገርስ መጥር መጨረሻ ያለው ነገር ሺህ ጊዜ ይሻላል» ስትል ለኖረችው ወ/ሮ ፋንዳን እንኳን ይህ «መጨረሻው» ሳይመስላት አልቀረም። የምትይዘው የምትጨብጠው ጠፍቷት እንደቅጠል እየተርገፈገፈች ነው። ድምጹ እንዳይከዳት እየተጠነቀቀች ስትንሰቀሰቅ ሳያት ለመጀመሪያ ጊዜ እንጂቲ ተላወሰላት። በጣም በጣም አሳዛኝ ከቲ። በተለይ - በወትሮ ንትርካቸው ምክንያት ለሳምንት ያህል አኩርቷት ቆይቶ ገና ዛሬ የታረቃት ባሏ አቶ ፋንዳን እየደባበሰ ሊያጽናናት ሲሞክር ገጹ ላይ ይታይ የነበረው እንግዳ ስሜት ለንባዬን ሳይቀር የተፈታተነኝ ነበር።

ከቲ - የፒተርን ድመት ሞሼን ታውቂዋለሽ። ከዚህም ሌላ የሞሼን አብሮን መኖር የምንወደውም የምንጠላውም እንዳለን ታውቂያለሽ። ታዲያልሽ - ይሄን ሰሞን ሁላችንንም ሊያግባባን የቻለ አዲስ ነገር ተከሰተ። ለካስ አንድ ድመት አብሮሽ ሲኖር የጥቅሙን ያህል ጉዳትም አለው። ቤታችን በቁንጫ ተወረረ። ይህን ብሎ ወረራው በየዕለቱ እየጨመረና ከቁጥጥር ውጪ እየሆነ መጣ። አቶ ከሬለር የተለያዩ መድሀኒቶችን እያመጣ በየማዕዘኑ በየሥርቻው ይነሰንላል። ቁንጫዎቹ ግን እንኳን ሊጠፉ ቅር ያላቸው እንዳይመስልሽ። እንዲያውም ማዳበሪያ የፈሰሰላቸው ይመስል ጭራሽኑ ፈለ። ንክሻቸው ደግሞ እንዴት እንደሚያቃጥልና ሰላም እንደሚነሳ አትጠይቁኝ። የእንገትሽን

እነዚህ ሳይመጣልን ጉያን ውስጥ፤ የጉያንን ስትይ ቁንሽ ሥር፤ የቁንሽን ስትይ ጀርባን ሳይ፤ የጀርባን ስትታገይ ሳይ፤ ውስጥ፤ ወደላማን ስታገነብሽ ጀርባ ውስጥ አያምጣው ነው ከዚህ፡፡

በዚህ ላይ ደግሞ ለማክክ እጅን ስትሰጃ የማትደርሷቸው የሰውነትን ክፍሎች መብላታቸው፤ የገዛ ሰውነትን ላይ በገዛ እጅ የማትደርሷቸው ቦታ መኖሩ አይገርምም ከዚህ በተለይ እኛ ከመቀመጥ ብዛት ሰውነታችን ምን ያህል እንደተሳሰረ የገባና ቁንጮቹ ከመጡ ወዲህ ነው፡፡ ከዚህ በኋላ ግን በየጊዜው ቢያንስ ለተቂት ደቂቃዎች ጃምናስቲክ ለመሥራት ወስኛለሁ፡፡ ግን ቁንጫን ታህል ደቃት ነገር ሰውን የሚያህል ግዙፍ ፍጡር እንዲህ እንደ እብድ ልታወራልው ከተቻላት - በእርግጥም ተፈጥሮ ኮሚክ ናት፤

ያንቺው እና

ሪቡሶ ነሐሴ 18/1943

ወድ ከቲ

ዛሬ የምንገርሽ ወግ ርዕሱ «የዕለቱ የሕብረት ሥራ-ድንች መላጥ» ይሰኛል፡፡ ድንች መላጥ ከወትሮ የሕብረት ሥራዎቻችን እንዴ ነው፡፡ አጠቃላይ ስዕሉ ምን እንደሚመስል ግን እኔ ካላባዩሁ ጨርሶ ልትገምቺው አትችይም፡፡

ከመሀላችን እንድ ሰው ለድንች ልጣጭ ማጠራቀሚያ የሚሆኑትን ጋዜጣዎች ያቀርባል - ሁለተኛው ሰው ቢላዎች ያቀርባል - (አሪፋን ቢላ መርጦ ለራሱ ከያዘ በኋላ ማለት ነው) ሶስተኛው ሰው ድንችቹን ያቀርባል - አራተኛው ደግሞ ለተላጡት ድንች ማጠራቀሚያ ውሃ በሰህን ያቀርባል፡፡ አሁን የዕለቱን የሕብረት ሥራ ለመጀመር ሁላችንም በመሃከለኛው ክፍል ውስጥ በጠረጴዛው ዙሪያ ዝግጁ ሆነን ተቀምጠናል ማለት ነው፡፡

በአጠቃላይ የመጀመሪያዋን ድንች እንስተ መላጥ የሚጀምረው ለተ ሓሊል ነው፡፡ አላላጡ እሱ እንደሚገምተው ጥሩ ባይሆንም የሚለጠው ግን በተለየ ትጋት ነው፡፡ የሁሉም ሰው አላላጥ ትክክል መሆኑን ለማረጋገጥ አሥር ጊዜ ግራና ቀኝ ይገላመጣል፡፡ ልክ እንደሱ ካላላጥን ሥራው በሚገባ እየተከናወነ ያለ ስለማይመስለው እንዴ የእንዳችንን እንዴ የሌላችንን አያያዝ እያየ ይጨነቃል፡፡ የገንኛችንም አላላጥ ግን ከእሱ ጋር አይመሳሰልም፡፡ እናም አላስቸል ይለዋል፡፡

«ይኸውልሽ እና - እኔ እንዴት እንደምልጥ በደንብ ተመልከች - ቢላዬን የምይዘው እንደዚህ አድርጌ ነው - ከዛ እንዲህ ከላይ ወደታች ነው የምልጠው - እኔ እንደሱ አይደለም - ይኸውልሽ - እንደዚህ»

«እኔ የሚመቸኝ እንደዚህ ነዋ አቶ ዱሴል» አልኩት ረጋ ባለ እንደበት፡፡

«ያም ሆነ ይህ ድንች የሚላጠው እንደዚህ ነው - ከዚህ የተሻለ አያያዝ ያለ እንዳይመስልሽ - ቢያንስ ይቺን እንኳን እሺ ብትይ ምናለበት? የማታውቁትን ነገር ከሚያውቀው መስማት እኮ ጥቅሙ ላንቺው ነው - እንጂ እኔማ ምን ቸገረኝ መሰለሽ» አሁን ምንም መልስ አልሰጠሁትም፡፡

ሁላችንም ሥራችንን ቀጠልን - በየራሳችን አያያዝና በየራሳችን አላላጥ፡፡ በስተግራዬ ተቀምጦ እየላጠ በሌሎቻችን አላላጥ የሚጨነቀውን ሰው እንገብን ሳላዞር ቀስ ብዬ የጉሪጥ አየት አደረግኩት፡፡ በነቀፌታና በትዝብት ዓይነት ራሱን እየወዘወዘ ነበር፡፡ ይህ ያሁኑ ቅሬታው በማንኛችን አያያዝ ወይ አላላጥ እንደሆነ እርግጠኛ ባልሆንንም ያው በእኔው ይመስለኛል፡፡

ለአቶ ዱሴል ጣመውም አልጣመውም የድንች መላጡ ሥራ ቀጠለ፡፡ አሁን ደግሞ በስተቀኝ እልፍ ብሎ ተቀምጦ እየላጠ ወደነበረው ወደ አባባ እቅጣጫ ዓይኖቼን ወርወር አደረግኩ፡፡ «ድንች መላጥ» ለአባባ እንደው በዘፈቀደ የሚሰራ ተራ ሥራ አይደለም - ከባድ ጥንቃቄ የሚያስፈልገው ረቂቅ ተግባር ነው፡፡

አባባ ትንሽ ጠንክር የሚልበት ዓይነት መጽሐፍ በሚያነብበት ጊዜ ግንባሩ ላይ የሚወጡበት ጥቂት የሽብሽባት መስመሮች አሉ። ድንች ሲልጥ ግን በመላው ፊቱ ላይ የሚወጡትን የመስመር ዓይነቶች ብታዩ ከቲ - ሃሃሃ - በቃ ምን ልበልሽ - የግንባሩ መኮላተር፣ የፊቱ መግማጫጭ፣ የትኩረቱ፣ የመመስሎ ምናልባሽ ድንች የሚልጥ ሳይሆን በሕዝምናው ዓለም አለ የተባለውን ረቂቅና ውስብስብ ቀዶ ጥገና የሚያካሂድ ነው የሚመስለው። ሃሃሃ - ምስኪን አባባ - በዚህ ላይ ልወ የጨረሰውን ድንች ወደ ማጠራቀሚያው ሰህን ጣል ከማድረጉ በፊት እንዲት እንከን እንዳይገኝበት እንዴት እያገለበጠ እንደሚያጤነው፤ ድንቹ ላይ የቀረች ነጥብ ታህል ልጣጭ ካገኘ በምን ዓይነት ጥንቃቄ በቢላው ጫፍ እንደሚያነሳት ሃሃሃ እውነቱን ነው ምልሽ ከቲ - በዚህ ጥንቃቄው የዐይንሽ ብሌን ላይ የተለጠፈች ትንሹ ፀጌ በቢላው ጫፍ ቢያነሳልሽ ሕመም የሚሰማሽ እንዳይመስልሽ። አባባ ልወ ያስቀመጠውን እንዲያን ድንች ብድግ እድርገሽ ብታዩው ፅንቁላል ሊመስልሽ ሁሉ ይችላል። ሌላውን ተይና ከፊት ለፊቱ ያለውን ልጣጭ እንስተሽ ስስነቱን ብትመለከቱ ጥሬ ሳይሆን ትቅል ድንች የላጠ ነው የሚመስልሽ ሃሃሃ ምስኪን አባባ።

ሥራው ቀጠለ። ለመላጥ የቀረቡት የቡናማዎቹ ድንችች ቁጥር እየቀነሰ - ተልጠው ወደ ማጠራቀሚያው ሰህን የተወረወሩት ነጫጭ ድንችች ቁጥር እየጨመረ ሄደ። ድንገት ካቀረቀርኩበት ቀና አልኩ። እዎ - ልክ የገመትኩት ነገር - ከእኔ ትይዩ ተቀምጣ የምትልጠዋ ወ/ሮ ፋንዳን የአቶ ዱሴልን ቀልብ ለመላብ የተለያዩ እንቅስቃሴዎችን እያደረገች እንደነበር ድንቹ ላይ አቀርቅሬም እየታወቀኝ ነበር። መጀመሪያ ላይ ወደእሱ አቅጣጫ ማየት አበዛች - አቶ ዱሴል ምንም ልብ አላለም። በመሃል ቀና ሲል ጠብቃ ጠቀሰችው - አቶ ዱሴል ድንች መላጡን ቀጠለ። ምንም የሚያስቅ ነገር በሌለበት ብቻዋን ከት ብላ ላቀች - ሰውዬው አሁንም ቀና አላለላትም። ይሄን ጊዜ እማማ ሁኔታው ገብቷት ነው መሰለኝ ሳቀች። አቶ ዱሴል ግን አሁንም ሙሉ ትኩረቱ ድንቹ ላይ ነው። ወ/ሮ ፋንዳን በጊዜው የተሰማትን

ቁጣ በያዘችው ድንች ላይ ተወጣችው።

እንዲህ ዓይነቱ ፀጥታ በቤታችን ያልተለመደ ከመሆኑም በላይ በተለይ ለወ/ሮ ፋንዳን እየሮ የማጣት ያህል ነው። ለጉድ ይጨንቃታል። ስለዚህም ሌላ አማራጭ መፈለግ የገድ ነው። ለጥቂት አፍታዎች ያህል በፀጥታ ድንቹን ስትልጥ ቆየችና ወደፈረደበት ባለቤቷ አቶ ፋንዳን (እሷ ስትጠራው «ፔቲ» ነው የምትለው) ቀና አለች። «እንዴ - ፔቲ - እረ ባክህ የሆነ ነገር እሸርጥ! የት እገር ነው ሙሉ ልብስ ተለብሶ ድንች የሚላጠው? ነገ እያንዳንዱን ጠብታ ቆሻሻ ከልብስህ ላይ ማስለቀቁ የሚጠብቀውኑ እኔን ነው»

«ራሴን እያቆሽሽኩ ያለሁ አይመስለኝም» አላት ግድግዳውን ተደግፎ በቆመበት እየላጠ ካለው ድንች ላይ ቀና እንኳን ሳይል። እንደገና የአፍታ ፀጥታ።

«እኔ ምለው ፔቲ - ለምንድነው ቢያንስ ተቀምጠህ የማትልጠው?»

«ቆሜ መላጡ ተመቸኝ» ሌላ ፀጥታ።

«ይኸዋ - እየነገርኩህ ፔቲ? - እስቲ ኮትህ ላይ ያንጠባጠብኩውን እየው»

«አይቺዋለሁ የኔ ሞግዚት - ግን የተቻለኝን ያህል ጥንቃቄ እያደረግኩ ነበር - አሁንም የሚቻለኝን ያህል እጠነቀቃለሁ» ወ/ሮ ፋንዳን ሌላ ርዕስ ፍለጋ እያውጠነጠነች መሆኗ በደንብ ያስታውቅባታል።

«እኔ ምለው ፔቲ - እንግሊዞች ለምን ይሆን ዛሬ የእየሮ ድብደባቸውን ያቋረጡት?»

«የዛሬው የእየሮ ጠባይ ለእየሮ ድብደባ የሚያመች አይደለም»

«ጥሩ - የዛሬውስ በእየሮ ጠባይ ምክንያት ነው እንበል - ትናንትና ብራ ሆኖ ነው የዋለው - ግን እንድም የእንግሊዝ አውሮፕላን ትስቅስ አላለም»

«ምናለ አሁን ስለዚህ ዓይነት ነገር ባታወራኝ»

«ለምንድነው የማላወራህ? ከዚህ በላይ የሚያሳስበን ምን ጉዳይ አለ? - ደግሞስ የመሰለኝን ሀሳብ መግለጽ፣ የመሰለኝን መጠየቅ

አልችልም?»

«አትችይም»

«ለምንድነው የማልችለው ፒቲ?»

«እባክሽ - ስለፈጠረሽ አምላክ - ሰላም ስጪኝ»

«ምን እንዲህ ያደርግሃል? ለምን ጥያቄ ጠየቀችኝ ነው ነገሩ?
- ለምን ከአቶ ፍራንክ አትማርም? - አቶ ፍራንክ ምንጊዜም
ባለቤቱ የጠየቀችውን ጥያቄ ከመመለስ ወደኋላ ብሎ አያውቅም»

አቶ ፋንዳንን ይሄኔ ነው ማየት - ስሜቱን ለመቆጣጠር
ከራሱ ጋር ሲታገል። ምክንያቱም አሁን ባለቤቱ ያነሳችበት
ነጥብ ጨርሶ ሊቋቋመው የማይችለውና ስለ ጉኑ ላይ
የተነጣጠረበት የሽሙጥ ቀስት ነው። የሰነዘረችው ጥቃት ሚዳ
ላይ እንዳልቀረ የተገነዘበችው ወ/ሮ ፋንዳን ስሜቱ ከፋኛ
እየተንገዳገደበት ያለውን ባለቤቷን በቀላሉ የምትተወው
አልነበረችም - «ካሁን ካሁን ይጀመራል የሚባልለት የሕብረ-
ብሔሩ ወረራም ለዝንተኛለሙ የሚጀመር አይመስልም» አለችው።
እንዴ እሱን እንዴ ድንቺን እያየች።

አቶ ፋንዳን አፋ እንደተከደነ ጥርሶቹን ማንቀራጨዋና
መንጋጭላውን ማነቃነቅ ጀመረ። ድንች አላላጡም እንደ ድንጋይ
መጥረብ ዓይነት ከሥጋው እየገረደፈ መጣል ሆነ። ይህን ያየችው
ወ/ሮ ፋንዳን በበኩሏ ፊቷ እንደ ተማቲም መቅላት ጀመረ።
እንዲያም ሆኖ ሰውዬዋን አልለቀቀችውም - «እንደኔ እንደኔ
ከሆነ እንግሊዞች እጉል ቱልቱላቸውን ከመንፋት በቀር ምንም
እያደረጉ አይደለም» ብላ ከማለቷ አቶ ፋንዳን በትግል አምቆ
ያቆየው በምብ ፈነዳ።

«አንቺ ሲትዮ አፍሽን ዝጊ እኮ ነው ምልሽ»

እማማ ሳቋን መቆጣጠር አልቻለችም። እኔ ግን ሁኔታቸውን
ልብ ያልኩት ላለመምሰል በጥሩ ሁኔታ ልጄ የጨረሰኩትንና
ምንም ያልወጣው ድንቺን እያገላበጥኩ ማየትና በቢላዬ ጫፍ
መጓጎጥ ጀመርኩ።

ያንቺው እና

ሐሙስ መስከረም 26 1943

ውድ ኪቲ

የ«ሚስጥራዊው መደበቀያ» ነዋሪዎች የእርስ በርስ ግንኙነት
ከዕለት ወደ ዕለት እየሻከረና እየቆረፈደ መሄዱን ቀጥሏል።
በምግብ ሰዓቶች በጠረጴዛው ዙሪያ ስንገናኝ እንኳን ደፍሮ አፋን
የሚከፍት የለም - (የያዘውን ምግብ ለመጉረስ ካልሆነ በቀር)
ምክንያቱም ምንም ነገር ከአፍሽ ወጣ ማለት - ወይ አንድ ሰው
ታስቀይሚያለሽ ወይ ደግሞ ጨርሶ ባላሰብሽው መንገድ
ይተረጉምብሻል።

ለጭንቀትና ለድብርት ፍቱን ማስታገሻ ነው የሚባልለትን
ሻሌሪያን ኪኒን በየቀኑ መቃም ከጀመርኩ ጥቂት ቀናት አለፉኝ።
እንደው ቢቸግር እንጂ ምንም ጥቅም የለውም። የዛሬውን በመጠኑ
ያስታግስልኝ እንጂ ነገ የባሰ ጭንቀት ውስጥ ከመግባት
አያድኝም። አንድ ጥሩ ሳቅ መሳቅ የምችልበት ዕድል ባገኝኩ
ከአሥር ሻሌሪያን ኪኒኖች የበለጠ ይረዳኝ እንደነበር አውቃለሁ።
ግን ምን ዋጋ አለው ኪቲ - ሁላችንም ሳቅ ረስተናል ማለት
ይቻላል።

ያንቺው እና

እሁድ ጥቅምት 17/1943

ውድ ኪቲ

ባለፈው ወር ውስጥ እዚህ ቤት እያንዳንዱ ሰው ከእያንዳንዱ
ሰው ጋር የተለዋወጣቸው የዘለፉ ቃላት እንደ በእንድ ትዝ
ሲሉኝ ማሰብ እስኪሳኝ አዕምሮዬ ይደነዝዛል። ሁሉም ሰው
የየራሱን ቅሬታ በውስጡ አምቆ በየራሱ መንገድ እሹፋፋ እያለው
እንዳለ በግልጽ ይታይበታል። አባባ ሲያነብ ሲሰራም ሆነ እንዲሁ
ከወዲያ ወዲህ ሲንጉረደድ ከንፈሮቹን እንደ ኪስ በርሳ ጥብቅ

አድርጎ ከድኖና ዐይኖቹን ቅዝዝ አድርጎ ነው። እማማ - ከብስጭት ብዛት ጉንጮቿ ላይ ማዲያት ጣል ጣል እያረገባት ነው። ማርጎት - በቀን በቀን ስለራስ ምታቷ ታማርራለች። እቶ ዱሴል - የእንቅልፍ ያለህ እንቅልፍ ራቀኝ እያለ ይነጫነጫል። ወ/ሮ ፋንዳን - ቀኑን ሙሉ በትንሽ በትልቁ ስታጉረመርም ነው የምትውለው። እኔ... እኔ... አህ ግዴላም የኔን ልተወው። እውነቱን ነው ኪቲዬ - እንዳንዴማ ከማን ከማን ጋር እንደተከረፍኩና ከማን ከማን ጋር እንደታረቅኩ እንኳን መለየት እስኪያትተኝ ድብልቅልቅ ይልብኛል።

ታዲያ ይሄን ሁሉ እያመነዝገጉ ራስን ላለማስጨነቅ ያለው አማራጭ አንድ ብቻ ነው። አዎ ኪቲዬ - መፍትሔው አንድ ነው። ማንበብ። ቢጥምሽም ባይጥምሽም ያገኘህውን ሁሉ ማንበብ። በበኩሉ - ቢያዋጣኝም ባያዋጣኝም - እያደረግኩ ያለሁት ይህንኑ ነው።

ያንቺው እና

አርብ ጥቅምት 29/1943

ውድ ኪቲ

ከሰሞኑ እቶ ፋንዳንና ወ/ሮ ፋንዳን እንዴት ድብልቅልቁ የወጣ ፀብ ውስጥ ገብተው እንደነበር አትጠይቁኝ - ቤቱን በአንድ እግሩ አቆሙት ነው የምልሽ - ምን ተፈጠረ መስለሽ? - ይመስለኛል ገንዘባቸው ሳያልቅባቸው አልቀረም። ምክንያቱም ቀኑ ትዝ አይለኝም እንጂ ባለፈው ጊዜ እቶ ከሬለር በጨዋታ መሀል ከአንድ የፈርኮት ነጋዴ ጋር ስለነበረው ቅርርብ ለእቶ ፋንዳን ሲነግረው አስታውሳለሁ። እና - እቶ ፋንዳንም ይሄው ትዝ ብሎት እንደሆነ አርግጠኛ ነኝ - ብቻ ከምድር ተነስቶ የወ/ሮ ፋንዳንን ፊር ኮት ካልሸጥኩ ብሎ ቆይቶ! - ለወ/ሮ ፋንዳን ፊር ኮቷ ግለት ምን ግለት እንደሆነ ብታውቁ ነገሩ ምንኛ ባስደነገጠሽ ኪቲ። ከጥንቸል ፀጉር የተሰራ ሲሆን፤ ከአሥራ ሰባት ዓመት

በላይ ለብሳዋለች። ግን አሁንም እንዴት እንደምትሳሳለት ልነግርሽ አልችልም። እህ ብለሽ ከሰማሻት ስለ ፊር ኮቷ አውርታ አትጠግብም። የውድ አባቷ ስጦታ ስለመሆኑ - ስለማይቀመስ ምናለፋሽ ሰሚን ይታከተው እንጂ እሷን አይደከማትም። በአጠቃላይ ፊር ኮቷ መማያዋ፤ መገዘቻዋ ነው ማለት ይቻላል። እና የዚያን ዕለቱ የሁለቱ ፋንዳኖች ጦርነት መነሻ ይኸው ፊር ኮት ነበር አልሻለሁ።

ፎቅ አይሏት ቆጥ ግራ በምታጋባው ጠባቢ የእነ እቶ ፋንዳን መኝታ ክፍል ውስጥ ያን ዕለት የነበረውን ሁከታና ጨካኝነት ፈጽሞ ልትገምቹው አትችይም። ኪቲ በጣም፤ በጣም ያስፈራ ነበር። የኔምቹ ቤተሰቦች ከደረጃው ጫፍ ቆመው የሚያደርጉት የጠፋቸው ዓይነት ትንፋሻቸውን አቅበው ወደ ላይኛዋ ክፍል እያንጋጠሙ ነበር። አስፈላጊ መስሎ ከታያቸው ወደ ላይ ወጥተው ለመገላገል ዝግጁ ሆነው ማለት ነው።

መጨረሻው ምን ሆነ አትይኝም? - መጨረሻውማ - እቶ ፋንዳን አሸነፈ - የወ/ሮ ፋንዳንን «ብርቅዬ» ፊር ኮት አስሸጠ - የሲጋራ እጥረቱን አቃለለ - ወ/ሮ ፋንዳን ቢያንስ ቀሪውን ገንዘብ ከጦርነቱ በኋላ ለራሷ አዲስ ልብስ ትገዛበት ዘንድ እንዲሰጣት ባለቤቷን ጠየቀችው - እቶ ፋንዳን አፍንጫሽን ላሽ አላት።

በተረፈ ኪቲዬ - እኔን በተመለከተ ከብዙ በጥቂቱ «እኔ» ነኝ ልልሽ እችላለሁ - የምግብ ፍላጎቴ ድንገት የት እንደገባ ካለማወቁ በቀር። ምግብ ብሎ ነገር ሽታው እንኳን እያስጠላኝ ነው። ይህ ነገሬ ከእኔ ይልቅ ሌሎቹን ከፋኛ ያሳስባቸው ይመስላል። የምግብ ፍላጎቴን ለማነሳሳት የአቅማቸውን ሁሉ እየጣሩ ነው። መኝታ ክፍሉ ውስጥ ያልደረደሩልኝ የጣፋጭ ዓይነት የለም።

እኔን እያስጨነቀኝ ያለው ግን የምግብ ፍላጎት ማጣቴ ሳይሆን፤ የመንፈሴ ከዕለት ወደ ዕለት እየተሸመቀቀ መምጣት ነው። በተለይ እሁድ እሁድ ሞቴን ነው የሚያስመኘኝ። በአጠቃላይ ሁኔታው ከፋኛ የሚጫን፤ እንቅልፍ እንቅልፍ የሚልና እንደ

እንዳች ከብድ የሚል ነው ከቲ። ከወደ ውጪ የሚሰማ እንደም የወፍ ድምጽ የለም። ዙሪያ ገባው በሚያስፈራ ዐጥታ ተውጧል። ይህ ቀፋፊ ዐጥታ እኔንም በቀፋፊ ጣቶቹ ጨምድዶ ይዞ ከጥልቁ ሊወረውረኝ እየጎተተኝ ያለ ይመስለኛል።

ታዲያ የሚገርመው ነገር ከቲ - እንዲህ ያለው አስቸጋሪ ስሜት በተወሰነው ጊዜ አባባ፣ እማማና ማርጎት ጭራሹኑ ይሸሹኛል። ይሄንኑም እኔን አያርግሽ - የማደርገው ነው የሚጠፋኝ። እንደእንዳች እቅጠጠጣለሁ - ከእንዱ ክፍል ወደ እንዱ ክፍል እየተዘዋወርኩ እንቆራጠጣለሁ - ያለምንም ምክንያት በደረጃው ቁልቁል እወርዳለሁ - እንደገና ሽቅብ እወጣለሁ - ብቻ በአጠቃላይ ልክ በድቅድቅ ጭላማ እየተወራጨች ከተያዘችበት ወጥመድ ጋር የምትጋጭና ዳግም ላትበር ከንፏ የተነጨባት ወፍ የሆነኩ ዓይነት ይሰማኛል።

«ውጪ ውጪ - ብረራ ብረራ - ሳቂ ሳቂ - ቦርቂ ቦርቂ - ንዑሕ አየር ተንፍሽ ተንፍሽ» የሚል ድምጽ በውስጤ እንደ ብረቅ እየሮከብኝ ነው።

ያንቺው እና

ሰኞ ምሽት ሀዳር 18/1943

ውድ ከቲ

በየጊዜው የምቸከችካቸውን ነገሮች እያገላበጥሽ የማንበብ ዕድል ብታገኝ ምንኛ በሚፈራረቅ ስሜት እንደተፃፉ ገርሞሽ እያባራም። ያለሁበት ሁኔታ ይህን ያህል ተጽዕኖ እያደረገብኝ መሆኑን ሳስበው በገዛ ደካማነቴ እበሳጫለሁ። በእርግጥ በተጽእኖው ሥር የዋልኩት እኔ ብቻ እንዳልሆንኩ በሚገባ አውቃለሁ - የሁላችንም ችግር ነው። በአሁኑ ሰዓት ያው አንቺም መገመት እንደምትችይው በጭንቀትና በድብርት ቱቦ ውስጥ እየፈሰሰኩ ነው። ይህ ለምን እየሆነ እንዳለ እንዲህ ነው ብዬ የምነግርሽ የለኝም። ነገር ግን

ሞት ምክንያቱ የገዛ ፈሪነቴ፣ የገዛ ድንጉጥነቴ ነው ብዬ ከገዛ ፈሪ ጋር እየተላተምኩ ነው ያለሁት ከቲ።

ከቲ ጭንቀቴ የሚብሰው ደግሞ የሌሊቱ ቅገፍ ነው። እንዳንዴ እማማም አባባም በሌሊት ብቻዬን ጭላማ ከዋጠው የአባባ ጉድጓድ ውስጥ ተጥዬ መውጪያው ጠፍቶኝ ሰዳክር እያለሁ። እንዳንዴ ደግሞ ጭር ባለ ጉዳና ላይ ብቻዬን ስንቀዋለል - ሌላ ጊዜ ደግሞ ሚስጥራዊው ቤታችን በእሳት ሲጋይ - ወይ ናዚዎቹ በሌሊት መጥተው ሁላችንንም እየጉተቱ ሲወስዱን እያየሁ ሰውራጭ እድራለሁ። የሚገርምሽ ነገር ከቲ - ይህ የማየው ሰቆቃ ሁሉ ልክ በእውን እየሆነ ያለ እንጂ ጨርሶ ሕልም አይመስልም። እንዴት ጥርት ብሎ እንደሚታየኝ አትጠይቁኝ። ለዚህ ነው ያሞል ይደር እንጂ በቅርቡ ሁሉንም ነገር በዕውኔ ማየቴ እንደማይቀር የሚሰማኝ። ብቻ በአጠቃላይ ከቲ - ለእኛ ዓለም እንደማይቀር የሚሰማኝ። ብቻ በአጠቃላይ ከቲ - ለእኛ ዓለም ከእንግዲህ ተመልሳ እንደቀድሞው ኖርማል ልትሆንልን ትችል ይሆናል የሚል ሕልም የለኝም። እንዳንድ ጊዜ በወሬ መሀል ሳሳስበው «ከጠርነቱ በኋላ» የሚለውን የተለመደ አባባላችንን እጠቀማለሁ። ይሁን እንጂ በውስጤ ግን ይህ መቼም መቼም ሊሆን የማይችል ከንቱ «ላም አለኝ በሰማይ» መሆኑ ይታወቀኛል። ወደቀድሞው ሕይወቴ በሃሳብ እየተመለሰኩ ያደግኩበት ቤቴን - ጓደኞቼን - ትምህርት ቤቴን - ሳስባቸው ያንን ሕይወት ያላለፍኩት እኔ ሳልሆን ሌላ ሰው መሆን አለበት የሚል እንግዳ ስሜት ይፈታተነኛል።

እኛ ስምንታችን ከነ «ሚስጥራዊው መደበቂያችን» እጅግ በሚከብድና ድቅድቅ ባለ ጥቁር የምጽዓት ደመና በተከበበች ትንሹ እርቲፊካል ገነት ውስጥ ያለን መስሎ ይታየኛል። እዎ - ትንሹዋ ገነታችን ውስጥ አሁንም ቢሆን እምብዛም የሚያሰጋ ነገር ያለ አይመስልም። ዙሪያችንን የከበበን ጥቁር ደመና ግን በየጊዜው ወደ እኛ እየቀረበ፣ እየቀረበ - እኛንና እየመጣብን ያለውን አደጋ የሚለየው ከብ መስመርም እየጠበበ፣ እየጠበበ ሲመጣ በግልጽ ይታየኛል። ከአደጋው ማምለጥ የሚቻል

አይመስልም። እና በውስጡ ምን እያልኩ እየሮህኩ እንዳለሁ
ልንገርሽ ከተቱ - «አቤ...ት ምናል ይህ የከበበን ጥቁር ደመና
በእንድ በኩል እንኳን ገለል ብሎልን የማሪያም መንገድ ቢሰጠን»።

ያንቺው እና

ቅዳሜ ሀዳር 27/1943

ውድ ኪቲ -

ትናንትና ማታ አልጋዬ ውስጥ ጋደም ብዬ እንቅልፈን
እየተጠባበቅኩ ሳሰላሰል ድንገት ከፊቴ ማን ድንቅ ያለብኝ
ይመስልኛል ኪቲ? ውጁ የትምህርት ቤት ንደኛዬ ሊዛ...
አታምኝኝም ኪቲ - ልክ በእካል የመጣች ዓይነት ነበር ከላይ
እስከታች ቁልጭ ብላ ትታየኝ የነበረው። ልብሷ እላይዋ ላይ
ብጥቅጥቅ ብሎ - ፊቷ ከስቶና ገርጥቶ ከፊቴ ቆማ አየኋት።
አጥንቱ ባገጠጠው ፊቷ መሃል ፈጥጠው በወጡት ዐይኖቿ ሃዘንና
ቅያሜ ባጠላበት ስሜት ትክ ብላ አየቺኝ። ዐይኖቿ ውስጥ
በግልጽ የተሳፈውን ምሬቷን ለማንበብ ብዙ አልተቸገርኩም

«እንዴት እና? እንዴት ጥለሺኝ ትጠፈያለሽ? - እባክሽ -
እባክሽ እርጃኝ - እባክሽ ከዚህ ካለሁበት ገሃንም አውጪኝ»

አሁ - አሁ ሊዝ - ምናባቴ ላደርግላት እችላለሁ? - ስለሌሎች
ስቃይና ሞት እዚሁ ተወትፈ ከማሰብ ሌላ ማድረግ የምችለው
ምን አለ? - ሊዝን ወደ እኛ እንዲያመጣት ለእግዚር ከመፀለይ
ሌላ ምን ላደርግላት እችላለሁ?

ለረጅም ሰዓታት የሊዝ ምስል እየተመላለሰ እንቅልፍ ነሳኝ።
ስለሌላ ነገር ማሰብ አቃተኝ። አዎ - አሁን ስለእኔና ስለሊዝ
ግንኙነት ብዙ ነገር ግልጽ እየሆነልኝ መጣ። ያኔም ቀድሜ
ያኮረፍኳትና የራቅኳት እኔ ነበርኩ። የልጅነት ነገር ሆኖ
ችግሮቼን ለመረዳት አልቻልኩም ነበር። የፈረድኩባት ያለአግባብ
እንደነበር አሁን ነው የገባኝ። ከሚገባው በላይ የቀረበቻት እንዲት

«የትን ተደብቆ የመኖርን ችግር ላላየው ሰው መግለፅ በጣም አስቸጋሪ ነው።
በየዕለቱ የሚያጋጥሙሽ ሁኔታዎች ፈፅሞ ለማመን የሚከብዱ ናቸው።»

«የሁኔታው አላዛኝነት የደረሰበት ደረጃ ማንም ሰው በውስጡ ሊኖረው
ከሚችለው የማዘን አቅም በላይ ነው።»

Meysor Bro
t.me/Booksand
You

ንደኛ ነበረቻት። እሷን የምወስድባት እየመሰላት በጣም ትሰጋ ነበር። ምስኪን ሊዝ - ምን ያህል ተሰቃይታ እንደነበር አሁን ገና ነው የማውቅላት። የህኔውን የሷን ስሜት አሁን በራሷ እውቀታለሁ - በ...ጣም!

ሊዝን የመሰለች ምስኪን እንደህ ማስቀየሚ ስለሰውነት የከፋት ሁሉ ከፋት ነበር። አሁን ደግሞ ይኸው ከፊቱ ቆማ በተጉላቆሉና ምሬታቸው እንደአንዳች በሚሰረስር ዓይኖቿ ታየችለች። እንዴት እንደምታሳዝን ባየሻት ኪቲ - ምነው ልረዳት የምችልበት መንገድ በኖረኝ።

ለመሆኑ እንተ እግዚአብሔር - ምን ይሆን እያደረግክ ያለኸው? - እኔ እዚህ በሞቀ ቤት ውስጥ በሰላም እየኖርኩ እሷ እዛ ውጪ ለአሳርና ለሰቆቃ መጣሷ ምክንያቱ ምንድነው? ከሷ የምሻልበት ገድል እንደሌለኝ አውቃለሁ - እሷም ትከክል ነው ብላ የምታምንበትን ነገር ብቻ ለማድረግ የምትጥር ልጅ ናት። እኔ እንድናር የተመረጥኩበትና እሷ በቁም ፍጻሜን እንድትገባ ምናልባትም እንድትሞት የተፈረደባት ምክንያቱ ምንድነው? ምንድነው በኔና በሷ መሃል ያለው ልዩነት? - ለምንስ ነው ይህን ያህል እንድንራራቅ ያደረግከን?

አ ሊዝ - አምላክ ብሉ ይህ ክፉ ቀን እስኪያልፍ በሕይወት ከቆየንና ከተገናኝን ለበደልኩሽ ሁሉ እንዴት እንደምከሰሽ ታያለሽ - ከምንም ከምንም በላይ የምመኝው ይሄንን ነው።

እባክህ አንተ አምላክ - በኪነተበብህ ጠብቃት። ቢያንስ ብቸኛ እንዳትሆን እርዳት። ፈቃድህም በሆነና ምንጊዜም በእዘኔታና በፍቅር እንደማስባት በነገርክልኝ ምናልባት ይህን ማወቂያ የተሻለ ጽናትን ሊሰጣት ይችላልና።

ውስጥ ውስጡን ግን ምን እንደሚሰማኝ ታውቀዋልሽ ኪቲ? - የሊዝ ነገር ገና ዱሮ ያከተመለከት እንደሆነ፤ መቼም መቼም እንደማንገናኝ፤ የበደልኳትንም ሁሉ መቼም ልከላት እንደማልችል። አዎ ልቤ ሽክ የሚለኝ ይህንን ነው።

የሆነው ሆኖ ኪቲ - ለሊዝ በአንቺ ፊት የምገባላት ቃል

አለኝ። ከእንግዲህ በሕይወት እስካለሁ ድረስ - መቼም መቼም ከልቤ ላላወጣት የምችለውን ሁሉ እደርጋለሁ። ስለራሴ ባሰብኩ ቁጥር እሰባታለሁ። ለራሴ በዐለይኩ ቁጥር እዐልይላታለሁ።

ያንቺው እና

ረቡዕ ታህሳስ 22/1943

ወድ ኪቲ

ከፍቼልሽ ረጅም ቀናት አለፉኝ አይደል? ይቅርታ አድርጊልኝ - በጣም ሃይለኛ ጉንፋን ይዞኝ አላሬን ሲያሳየኝ ስለከረመ ፋታ አጥቼ ነው። እዚህ ውስጥ ሆኖ በበሽታ እንደመያዝ ክፉ መርገምት የለም ኪቲ። በተለይ ደግሞ ከበታቻችን ካለው የእነአቶ ክሬለር ቢሮ ውስጥ ሰራተኞቹ በሚኖሩበት ሰዓት ችግሩ አሥር እጅ ይገዝፋል። ሊያስነጥሰኝ ወይ ሊያስለኝ ገና አፍንጫዬን በላ በላ ወይ ዠሮሮዬን ከርከር ከርከር ሲያደርገኝ ምን እንደማደርግ ብታዬኝ ስተሽ አታባሪም - ሃሃሃ! ... አንድ - ሁሉ...ት - ሦስት! ብቻ ካለሁበት ቦታ እንደጉድ ሮጬ ፊቱን ትራሲና ፍራሺ መሃል ውትፍ! ሃሃሃ! ምናባቴ ላድርግ ኪቲዬ? ቢያስነጥሰኝም ቢያስለኝም ድምፂ ወደታችኛው ክፍል እንዳይተላለፍ ለማፈን ከዚህ የተሻለ አማራጭ የለኝማ! የሚገርመው ነገር - እንዳያስልሽም ሆነ እንዳያስነጥሰሽ ጥንቃቄ ባበዛሽ ቁጥር ጭራሹን እየባለበት ነው የሚሄደው።

ለማንኛውም አሁን ጉንፋኑ ሙሉ በሙሉ ለቆኛል። ሌላው እንግዲህ - ቁመቱ በአንድ ሲንቲሜትር ከብደቱ ደግሞ በሁለት ገመንድ ጨምሯል - ፊቱ ከወሐይ ብርሃን ማጣት ገርጥቷል - የማንበብና የማወቅ ፍላጊቴ ከዕለት ወደ ዕለት እያየለ ነው።

ይሄን ሰሞን የሚሰጥራዊው ቤት ነዋሪዎች ሁሉ ምን እንደታየን እንጂ በመሃላችን ስምምነት ቢጤ እየታየ ይመስላል - ጌሽ ቢያንስ ለለውጥ ያህል! የወትሮው ንትርክና ጭቅጭቅ አሁን አይሰማም። ላለፉት በርካታ ወራት በቤታችን ውስጥ እንዲህ

ያለ ሰላም ታይቶ አያውቅም።

በተረፈ - የአየሩ ሁኔታ ጨናጋጋ ነው - ምድጃው ይተነፍጋል - የአብዛኛዎቻችን ሆድ ይጮሃል - በታላቅ ጉጉትና ናፍቅት የምንጠብቀው የህብረ ብሔሩ ጦር ወረራ ጭራሹን ሰጥ ብሏል - ሞራላችን ላሸቋል።

ያንቺው እና

እሁድ ጥር 2 1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ጠዋት ምንም የምሰራው ስላልነበረኝ ዳያሪዬን እንደዘበት ብድግ አደረግኩና ገፅ በገፅ እያገላበጥኩ ጥቂት እንደቃኘሁት ለኔው ለራሴ ማመን ባዳገተኝ እልህና ቁጣ ስለ «እማማ» የጥፋኝነቱን ነገሮች ሳነባቸው ክፉኛ ከመደንገጤ የተነሳ ማንበቢን ቆም አደረግኩና ራሴን በራሴ ጠየቅኩት - «እና-እውን ከአንቺ እንደበት ነው እንዲህ ያለ የጥላቻ ቃል የወጣው እ... እና! ይህ እንዴት ሊሆን ቻለ? እንዲህ ያሉ አፀያፊ ቃላት በምን ተፃምር ከአንቺ ሊወጡ ቻሉ?» የገለጥኩትን ዳያሪዬን እንደያዝኩ ደንዝዬ በተቀመጥኩበት ስላለፈው ሁሉ ማሰላሰል ጀመርኩ። ምን አይነት በደል ቢደርስብኝ ነው እንዲህ በቁጣ መጓት ታጭቄ የነበረው? ... እንዴት ይህን ያህል ጥላቻ ውስጤ ሊገባ ቻለ? - በምን ተአምር ይሄን ያልተገራ ስሜታዊነቴን ቁምነገር ብዬ ላንቺ ላካፍልሽ ቻልኩ ኪቲ?

ለማንኛውም ከአመት በፊት የነበረችው እና የነበረባትን ችግር በዛሬዋ እና አይን እንደገና እያየሁ ሁኔታውን መረዳትና በሚቻለኝም ሁሉ የቀድሞዋን እና ይቅርታ ላደርግላት እየጣርኩ ነው። ከዚህም ሌላ ኪቲ - ያለአንዳች በቂ ማሰራጀና ግልፅ ማብራሪያ እንደው እንደመጣልኝ ስቸከችኩብሽ የከረምኳቸውን የሆድ ብሶት ከሶች በድጋሚ መርምራና አጣርቼ ትክክለኛውን ሁኔታ እንድታውቁ ላደርግሽ ካልቻልኩ መቼም፣ መቼም ህሊናዬ ነፃ የሚሆን አይመስለኝም።

ለማንኛውም የቆየሁትና አሁንም እየማቀቅኩበት ያለሁት ዋነኛ ችግሩ ምን መሰለሽ ኪቲ - ነገሮችን ሁሉ ከራሴ እንገር ብቻ እየተመለከትኩና ከሌላኛው ሰው እንገር መመልከት አይቻለኝ በገድ ከቀኛ በተጨማሪ አይኖቼና በአንድ ወገን በደደረ ህሊናዬ የተዛባ ፍርድ እየሰጠሁ «ተበዳይ»ነቴን ብቻ ማንጉራጉሬና «በዳይ»ነቴን መቼም መቼም አስቤው ያለማወቁ ነው። በእኔና በእማማ መሃል እንደ ሽብልቅ ተሰንቅሮ እየፈለቀቀንና እያራራቅን ያለውም ይኸው ችግሩ እንጂ ሌላ ምንም እንዳልሆነ አሁን ገና ነው እየተገለፀልኝ የመጣው። የራሴን ብቻ እያየሁ የሷን ሳላይላት፣ መረን በወጣ ግልፍተኛ ስሜትና ልንም በሌላው አንደበቴ እየነቆርኩ ሰላምና ደስታ እንዲርቃት ያደረግኩት እኔው ራሴ ነኝ።

ከሌ ይመስል ራሴን በገዛ ቀፎዬ ውስጥ ደብቄ ለማንም ግድ ሳይሰጠኝ ራሴን ብቻ እሹሩሩ እያልኩ የምኖር ጉዲት መሆኔ ሳያንሰኝ፣ ከአንዱ ጥግ ዐጥ ብዬ እቀመጥና ደስታዬን፣ ሐዘኔን፣ ጭንቀቴን፣ ጥላቻዬን ሁሉ አንቺ ላይ እቸከችኳለሁ። እርግጥ ነው - አንቺ ውድ ዳያሪዬ ላይ የጥፋኝነቱን ነገሮች ምንም ይሁኑ ምን - ዳያሪ ሊኖረኝ መቻሉ በራሱ የሚሰጠኝ ደስታና ኩራት በቃላት ሊገለፅ የሚችል አይደለም። ያላለፍኳትን እያንዳንዱን ቀንና በእልቱ የነበርኩበትን ጥሩም ሆነ መጥፎ ስሜት እንደገና እየመለሰ እንደ መስተዋት ቁልጭ አድርጎ የሚያሳየኝ ዳያሪዬ ከምንም በላይ የምኮራበት ትልቁ ሀብቴ ነው። ይህ እንዳለ ሆኖ ገን አሁን እያገላበጥኩ ሳየው ከጥፋኝነቱ ምሬቶች አብዛኛዎቹ ላይ «ይህ አሁን ያለፈና የተፈታ ችግር ነው!» የሚል የማስታወሻ ምልክት ለመጣፍ የሚያስችለኝ በቂ ምክንያት አለኝ።

እማማ ላይ አራስ ነብር ሆኜባት ነው የኖርኩት። አሁንም አልፎ አልፎ የምሆንባት ጊዜ አለ። እርግጥ ነው እማማ እኔን ፈፅሞ ተረድታኝ አታውቅም። ግን እኔም በደንብ ተረድቻት አውቃለሁ ለማለት አልደፍርም። አሁን አንድ በእርግጠኝነት ልለው የምችለው ነገር አለ - እማማ እጅግ በጣም ትወደኛለች - በጣምም ትሳሳልኛለች። ይህ እንዳለ ሆኖ በእኔ የተነሳ ብዙ

አላስፈላጊ ወገኖች ንትርኮች ውስጥ ስትገኝ ስትወጣ እንደናረችም
አውቃለሁ። በዚህ ላይ - ያለንበት አጠቃላይ ሁኔታ በችግር
የተሞላ መሆኑ የሚታይበት ጭንቀትና ብስጭት ሲጨመርበት
እኔ ላይ በየጊዜው ማንባረቂያ ፈፅሞ ሊገርመኝና ልፈርድባት
የማይገባ መሆኑን መገንዘብ ነበረብኝ።

ምክርም ይሁን - ወቀላም ይሁን - ቁጣም ይሁን - ብቻ እኔን
በተመለከተ ከእማማ እፍ ለሚወጡ ማናቸውም አይነት ቃላት
ከሚገባው በላይ ትኩረት አሰጣለሁ። በቀላሉ ስሜቱ ይጉዳል -
ቶሎ ግልፍ ይለኛል - እናም በባሰ አልሆነኝም ታይላል ቃል ጨዋነት
የጉደለው መልስ አሰጣታለሁ። መቼም ልትለምደው ያልቻለችውና
ሁሉ እንደ አዲስ ቀልቧ ግፍፍ የሚለበት ይህ አይነቱ ሁኔታዬ
ደግሞ በበኩሉ እማማን ከፋኛ ያስቀይማታል፤ በእጅጉም
ታዘንብኛለች። ብቻ ምናለፋኝ ከቲ - በአጭሩ ንገሪኝ ካልሺኝ -
የሆድ ብሶት ካሰሽን እየወረወርሽና የተወረወረልሽን የሆድ ብሶት
ካሰ እየቀለብሽ የምትፎካከሪበት አስቀያሚና አሰልጅ የህይወት
ጨዋታ ነው። ለኔም ለሷም ጥሩ አልነበረም - ሁለታችንም
በጣም በጣም ተጉድተንበታል። ደግነቱ - እግዚአብሔር ይመስገን
- አሁን ያ ሁሉ እያለፈ ያለ ይመስላል።

አም ከቲ - እማማ በእኔ የተነሳ እንባዋን የምታፈስበት ጊዜ
እዚህ ላይ ያበቃል። አሁን እኔም እየበሰልኩና በመጠኑም ቢሆን
ከፋና ደጉን እየለየሁ ነው። እማማም እንደቀድሞው በትንሽ
በትልቁ መከፋፈልንና መነጫነጫን የተወች ይመስላል። አሁን
አሁን የሚያናድድ ነገር ሲገጥመኝ እንኳን ስሜቱን መቆጣጠርና
ትንፋሽ ሳልል አፈን መዘጋት ችግሩበታለሁ። እማማም እንደዛው።
ስለሆነም በሁለታችን መሃል ያለው ከፍተኛ እየጠበበ - «እናትና
ልጅ»ነታችንም ለመጀመሪያ ጊዜ የተፈጥሮ ለዛውን እየያዘ
መጥቷል ማለት ይቻላል።

ያገዥው እና

ወደ ከቲ
ዛሬ የምነገርሽ ሁለት ሚስጥሮች አሉኝ። የግድ ቢያንስ ለአንድ
ወዳጅ መተንፈስ እንዳለብኝ ስለተሰማኝ ነው። ለዚህ ደግሞ ካንቺ
የተሸለ ማን አለኝ ከቲ? - የመጣው ቢመጣ ሚስጥር አላልፈሽ
እንደግትሰጪ አውቃለሁ።

እንደኛው ስለእማማ ነው። ብቸኛ ጓደኛዬና የሚስጥሪ ተካፋይ
ካደረግኩሽ ጀምሮ ስለእማማ ምን ያህል እንዳማረርኩልሽ
ታውቂያለሽ። ከዚህም ሌላ በሚቻለኝ ሁሉ እንደገና ጥሩ ልሆንላት
እየጣርኩ እንዳለሁም ታውቂያለሽ። ታዲያ ይገርምኛል ከቲ -
እማማ የሚያጥራት ምን እንደሆነ አሁን በድንገት ግልፅ ሆነልኝ።
እማማ እኔና ማርጉትን እንደ ልጆቿ ሳይሆን እንደ እኩያ ጓደኞቿ
ነው የምታየን። ይህ የእኔ ግምት ሳይሆን እማማ ራሷ በእጅ
የተናገራችው ነው። እርግጥ ነው - እኛን እንደጓደኞቿ ማየቷ
የራሱ የሆነ በጣም ደስ የሚል ነገር አለው። ችግሩ ከቲ - ምንም
አይነት ጓደኛ የ«እናት»ን ቦታ ሊሸፍንልሽ አይችልም። በእኔ
እመለካከት - እናቴ ፈለጓን ልከተላት የሚገባኝ መሪዬ
እንድትሆንልኝ አፈልጋለሁ - የምትለኝን ሁሉ ልሰማትና ላከብራት
እንድችል አፈልጋለሁ። ማርጉት ስለዚህ አይነት ነገሮች ያላት
እመለካከት ከዚህ በጣም የተለየ እንደሆነና በተለይ ይህ አሁን
የነገርኩሽ ነገር መቼም መቼም ሊገባት እንደማይችል
ይታወቀኛል። አባባም ያው እንደምታውቁው እማማን በተመለከተ
ምንም አይነት «ንትርክ» ውስጥ መግባት አይፈልግም።

እኔ ትክክለኛ «እናት» ብዬ የማስባት - በመጀመሪያ ደረጃ
በጣም ብልሃተኛ የሆነች - በተለይ ደግሞ ልጆቿ የእኛን ስድሚ
ሲደርሱ በምን መልኩ ልትቀርባቸው እንደሚገባት የምታውቅና
በእንደ በሆነ አጋጣሚ ሆድ ብሶት ሳለቅስ - (በተራ ህመም
ምናምን ሳይሆን በሌሎች በሌሎች ምክንያቶች ማለቱ ነው)
እንደ ሕፃን ወይ እንደ ጅል አይታኝ የማትሰቅብኝን አዋቂ ሴት

ነው። እዎ - ትክክለኛ እናት ቢያንስ እነኚህን ነገሮች ልታገኝ
ይገባታል የሚል እምነት አለኝ። እማማ ደግሞ ከእነኚህ አንዱን
እንኳን በሚታገዝ እንደማታገኝ አውቃለሁ።

ለምሳሌ እማማን እስከህግ ድረስ ልሳት ያልቻልኩበትን አንድ
ነገር ልንገርገር። በእርግጥም ላንቺ በጣም ትንሽና ተራ ነገር
መስሎ ሊታይሽ ይችላል ይሆናል ከቲ። ነገር ግን የዚያን ዕለቱን
ትያሚደን ከሆዴ ለማውጣት ምን ያህል እንደተቸገርኩት የማውቀው
እኔ ነኝ። ነገሩ የሆነው ወደዚህ ሚስተራዊ መደበቂያችን
ከመምጣታችን ብዙ ቀደም ብሎ ነው። ከፐርሰ ሐኪሚ በተሰጠኝ
ቀጠሮ መሰረት ወደ ክሊንኩ የምሄድበት ዕለት ነበር። ታዲያ
አብረውኝ ሊሄዱ የተነሱት እማማና ማርጌት ብስክሌቱን ብይዝ
ጥሩ እንደሆነ ነገሩን። በእኔ የብስክሌት መውደድ እንኳን
እንዲህ ተብሎ ከቲ! - ብቻ ወዲያውኑ ብስክሌቱ ላይ ቂብ
አልኩልሽና ከፊት ከፊታቸው እየነዳሁና እየተመለሰኩ መንገዳችንን
ጀመርን።

ሐኪምናዬን ጨርሼ ከክሊኒኩ እንደወጣን እማማና ማርጌት
የሆነ ነገር ልናይ ይበሉኝ፤ ልንገዛ ይበሉኝ አሁን በትክክል ትዝ
አይለኝም - ብቻ ወደ ከተማ የሚሄዱበት ጉዳይ እንዳላቸው
ነገሩን። እኔም አብሬያቸው መሄድ እንደምፈልግ ስነግራቸው
ግን ምን እንዳሉኝ ታውቁዋለሽ? - «አሉ-አንቺማ ብስክሌት
ሰለያዝሽ ወደ ከተማ መሄድ አትችይም - ስለዚህ በቀጥታ ወደቤት
ነው መመለስ ያለብሽ» ልክ ይሄኔ ነበር ቀድሞውኑ ብስክሌቱን
እንድይዝ ያደረጉኝ ለተንኮላቸው መሆኑ የገባኝ። እንዴት
እንደበሸቅኩ እንዴት ቅጥል እንዳልኩ ልነግርሽ አልችልም ከቲ!
እንባዬን መቆጣጠር አቅቶኝ ሳለቅስ ቢያዩኝ እማማና ማርጌት
ይባስ ብለው ይስቁብኝ ጀመር። ይሄኔማ እኔን አያርግሽ ከቲ -
«ጥራሽኑ የሚያደርገኝን አላጣኝ ነውምልሽ። የምላቸው ቢጠፋኝ
ሞናውን ጉዳና እንደያዝን ሁለቱም ላይ ምላሴን አወጣሁባቸውና
ዘልዬ ብስክሌቱ ላይ ፊጥ አልኩ። ይህን ድርጊቴን ያየች እንዴት
በእጠግባችን እያለፈች የነበረች ሴትዬ እንዴት ከው እንዳለችና

ባይኖሩ ፈጥጠው እንደቀሩ አትጠይቁኝ! - ምን ታድርግ?
እናቷ ላይ ምላሷን የምታወጣ ልጅ ማየት የተለመደ አይደለም።
ለማንኛውም ያን ለት ከእነእማማ እንደተለየሁ በምን አይነት
ፍጥነት ብስክሌቱን እያከናወኑ ወደቤት እንደተመለሰኩና ከገባሁም
በኋላ ለምን ያህል ሰላታት እንዳለቀሰኩ ትዝ ይለኛል። ታዲያ
ያን ዕለት እማማ ያደረሰችብኝ ቁስል እስከህግ ድረስ
እንደሚቆጠቀጠኝ ለማን ምን ብዬ ላወራው እችላለሁ ከቲዬ? -
አንቺም ከተረዳሽኝ አንድ ነገር ነው።

ሁለተኛው ሚስተራዊ ደግሞ ምን መሰለሽ? - ይሄኛው እንኳን
ለሌላ ለአንቺም ለመንገር የሚቸግረኝ አይነት ነው። ምክንያቱም
ጉዳዩ ሙሉ በሙሉ እኔኑ የሚመለከት ስለሆነ።

ትናንትና በ«ኮረዳነት» ወቅት በልጃገረዶች ላይ ስለሚታዩት
የ«መሽከርመም» እና ሌሎች አዳዲስ ባህሪያት በሲስ ሄይስተር
የተፃፈውን አርቲክል አነበብኩት። በጣም በጣም የሚገርም
አርቲክል ነው ከቲ - በቀጥታ ስለእኔ የፃፈች እስኪመስለኝ
ድረስ ነው ማመን ያቃተኝ። ምንም እንኳ «መሽከርመም»
የሚባለው ነገር እኔ ላይ እንዲህ በቀላሉ የሚከሰት ባይሆንም
ከዚህ ውጪ አርቲክሉ የያዛቸው ቁምነገሮች ሁሉ ከእኔ ጋር
ሙሉ በሙሉ የሚገጥሙ ናቸው። አርቲክሉ ስለምን እንደሚያወራ
በግርድፋ ልንገርገር - «እንዴት ልጃገረድ የልጅነቷን ጊዜ ተላልፋ
ወደ ኩርድናጥ በምትሸጋገርባቸው ዓመታት ያልተለመደ አይነት
ዝምተኝነት ይታይባታል - በዚህ ወቅት ከምንም በላይ
የሚያሳስባትና ያለማቋረጥም በውስጧ የምታበሰለስለው በየጊዜው
በአካሏ ላይ ስለሚታየው አስደናቂ ለውጥ ነው» ይላል።

እኔም ላይ አሁን አሁን በትክክል እየታየ ያለውና በውስጤም
እየተሰማኝ ያለው ይህ ነው። የሚገርም ለውጥ ነው ከቲ -
ስለእውነት ነው የምነግርሽ የሆነ ለመግለፅ የሚያዳግት - ነገር
ግን በጣም ደስ የሚል ነገር አለው። «ለውጥ» ስልሽ በአካሌ ላይ
በግልፅ የሚታየውን ብቻ ሳይሆን በአጠቃላይ በውስጤ እየተካሄደ
ያለውንም ጭምር ማለቱ ነው። ስለራሴም ሆነ ስለነዚህ አይነት

ነገሮች ከግንም ጋር የመወያየት ልምድ የላቸው። ለዚህ ነው ቢያንስ ለአንቺ መንገር እንዳለብኝ የወሰንኩት ኪቲዬ። የወር አበባዬን ባየሁ ቁጥር - (ለነገሩ ገና ሦስቱ ብቻ ማየቱ ነው) በአጠቃላይ ሕመሙ፣ ድካሙ፣ ማስጠየቁ፣ ማነጣጠል ሁሉ እንዳለ ሆኖ - ተፈጥሮ የሰጠችኝ እንደ ልዩ ያታዊ ሚስጥራ መሆኑን ሳስበው ብቻ የሚሰጠኝ ደስታ ቀላል አይደለም። የወር አበባዬ መጥቶ እስኪሄድ ድረስ ሲያስቸግረኝ ውሉ፣ ሲያስቸግረኝ ከማደር ሌላ ምንም ሲያደርግልኝ ያየሁት ነገር ባይኖርም ወደ ደርሶ ይህን የተፈጥሮ ሚስጥራን እንደገና የማይበት ጊዜ እንዴት እንደሚኖርቀኝ አትጠይቁኝ ኪቲ።

ከዚህ ሌላ ሲስ ሄይስተር በዚሁ እርታክሏ ላይ «በዚህ የዕድሜ ክልል የሚገኙ ልጃገረዶች (ኮረዳዎች) ስለራሳቸው ምንም አይነት እርግጠኝነት አይሰማቸውም - ምክንያቱም - እነሱም እንደማንኛውም ሰው የራሳቸው የሆነ አመለካከት፣ የራሳቸው የሆነ ባህርይ፣ የራሳቸው የሆነ ልማድና አመል እንዳላቸው ገና ለመጀመሪያ ጊዜ የሚገነዘቡበት ወቅት ስለሆነ ነው» ትላለች። ይገርምኛል ኪቲ - ሲስ ሄይተር ያላቸው ይህ ነገር እኔ ላይ ግን በአብዛኛዎቹ ልጃገረዶች ላይ ከሚከሰትበት ጊዜ ቀደም ብሎ ነበር የተከሰተው። ወደዚህ የመደበቀያ ቤታችን በመጣን በአመቱ ገደማ ማለትም ልክ አሥራ አራት አመት እንደሞላኝ ነበር «ከእንግዲህ እኔም ሙሉ ሰው ነኝ» የሚለው ስሜት ለመጀመሪያ ጊዜ ያደረብኝና ራሴን እንደ ትልቅ ሰው መቁጠር የጀመርኩት። አንዳንድ ጊዜ - የመኝታ ሰአት ደርሶ አልጋዬ ውስጥ ገብቼ ጋደም ካልኩ በኋላ በእጆቼ ጡቶቼን የመደባበስና የልቤን የትርታ ስልት የማዳመጥ ከፍተኛ ፍላጐት ያድርብኛል። አ...ሀ! ፍላጐት ቢለኝ ፍላጐት እንዳይመስልኝ ኪቲ - ጨርሶ ከቁጥጥር ውጪ የሆነ ፍላጐት ነው።

ያንቺው እና

ወደ ኪቲ የሆዴን የማዋወ አንድ ሰው ቢኖረኝ የሚለው የዘወትር የሆዴ ከጊዜ ወደጊዜ እያደገና እየከረረ በመምጣት ከምኞትነት ላልፎ የገድ መሆን ያለበት ነገር መሆኑን እየተሰማኝ ስለመጣ ለጥቂት ቀናት ካወጣሁና ካወረድሁ በኋላ ከፒተር ጋር ቅርርብ መፍጠሩ ለማራጭ እንደሌለው ተረዳሁ። እናም አልፎ አልፎ - በተለይ ቀን ቀን - ወደ ፒተር ከፍል እየሄድኩ የተወሰኑ ጊዜያት ከሱ ጋር ማሳለፍ ጀመርኩ። ታዲያ ይህን ባደረግኩ ጊዜ ሁሉ እንዴት ቅልል ብሎኝ እንደምውልና እንደማመሽ ሳስበው እስከዛሬ ራሴን መበደሌ እንዴት ይቆጠኛል መሰለኝ ኪቲዬ። ነገር ግን ፒተር ከሚገባው በላይ ይሉኝታ የሚያጠቃውና በማይመቸው ሰው ላይ እንኳን በሩን ለመዝጋት ድፍረቱ የሌለው ልጅ መሆኑን ስለማውቅ ከፍሉ ውስጥ ገብቼ ብዙ የመቆየቱ ድፍረት እስካሁን አልመጣልኝም። ምክንያቱም እየሰለቸሁት ከሆነስ ብዬ አፈራለሁ። ከፍሉ ውስጥ ቆይቼ ላዋራው የምችልበትን ሰበብ ለማግኘት በየጊዜው አስብ ነበር። ማንኛውንም አይነት ሰበብ በቀላሉ ማግኘት አቅቶኝ አይደለም። አላማዬን የሚያስነቃብኝ አይነት እንዳይሆን ብዬ እንጂ።

ታዲያልኝ ስጠብቀው የነበረውን ዕድል ትናንትና አገኘሁት እልሻለሁ። ፒተር የሰንጠረዥ ጥያቄዎችን የመሙላት ሃይለኛ አባዜ አለበት። በተለይ ይሄን ሰሞን እሱው ላይ ተለጥፎ ስለሚውል ሌላ ነገር ሲሰራ አይታይም። ታዲያ ትናንትና ከፍሉ ገባሁና አጠገቡ ተቀምጬ ሰንጠረዦቼን መሙላት እረዳው ጀመር። ብዙም ሳይቆይ ሰንጠረዦቼን ሞልተን ጨረስንና ትንሿ ጠረጴዛው አጠገብ ትይዩ ሆነን እንደተቀመጥን ወሬ ጀመርን። እሱ ወንበሩ ላይ ነበር የተቀመጠው። እኔ ደግሞ ከታጣፊ አልጋው ጫፍ ላይ።

በየመሃሉ ቀና እያልኩ ጥልቅና ሰማያዊ አይኖቼን ባየኋቸው

እንደ ላይ ተተምን ግሪ በስ ለላት ግ ያወጣችውን የሥልጣን
መጽሐፍ ሊያገኝ ነበር። ሕላው ቀለጭ ያለ ከመሆኑ የተነሳ
መጽሐፍ ላይ ከፒተር ጋር ስናያቸው የነበሩት ሥዕሎች ለሁንግ
እንደ በእንደ ትዝ ይለኛል።

ይሄ ብቻ ለንጹይ መስልሽ ኪቲ - ሕላም የው ቀጠለ - ድንገት
የእና የፒተር ግደኛች ተገናኝ። እናም እንኛን ኩልል ያሉ በናግ
በደኛች ለረጅም ጊዜ በመለከታቸው ቆየሁ። ከዚያ በቀስታና
ለስላሴ ባለ እንደበት ፒተር «አ... እና - ይሄን እውቁ ቢሆንኩ
ናር ጥ ፋር እመጣልሽ ነበር!» ለላኛና ወደኔ እንደመቅረብ
ሲል የገጥተ ባይነት ፊቱን ዘወር አደረግኩ - ምክንያቱም
በጊዜው የተሰማኝ እንግዳና እንደ ወላፊን የሚፋጅ ሰሜት አትግ
ከሚችለው በላይ ነበር። ከዛ - ብዙም አልቆየ - እንደተነደፈ ጥጥ
የግልበልና ጥ ከደርይቱ ለብራክ እንደወጣ ትኩስ ዕንቁላል
የግጥም ትንጭ ከእው ጉንጭ ጋር ሲነካካ ተሰማኝ። እ... ኪቲ!
እንደት ደስ የሚል ሰሜት መሰለሽ! - በጣም በ...ጣም ደስ
ያል! - እኛ በ...ጣም ደስ ይ...

እ...ህ! - ልክ እዚህ ላይ ነበር የነቃሁት። አላላዝንም ኪቲዬ?
- ልክ ንግግና ጉንጭ እንደተነካኩ - ልክ ልስላሴውንና መቀቱን
ግጥም እንደጀመርኩ - ልክ ከዚህ በፊት የማላውቀው እንግዳ
ኳል ውስጥ ልግ ስል - ነበር የነቃሁት። ይገርምሻል ኪቲ -
ከቃሁ በኋላም የፒተር ጉንጭ መቀት ጉንጩ ላይ ይሰማኝ
ነበር። እንደ እንዳች የሚሰረሰሩ በናግ ዐይኖቼ ገላዬን ዘልቀው
ገብተው ልቢን ሲመረምሩትና ምን ያህል እወደው እንደነበረም
ሆነ አሁንም ምን ያህል እንደምወደው ሲያውቁብኝ (ይቅርታ -
ሲያውቁልኝ ግለቱ ነው!) በደንብ ይሰማኝ ነበር።

ከቆት መጣ ሳልለው ዕንባ ግጥም አለኝ ኪቲዬ - ከዚህ ሁሉ
ጊዜ በኋላ በተለምዶ ያገኘሁት ፒተር ብዙም አብሮኝ ሳይቆይ
ድንገት እንደምትሆኑ ከፊቱ አልም ሲልብኝ በጣም አዘነኩ።
«ቀሕልም እንደራ» የሚለው አባባል እንደዚህች ሰዓት ግልጽ ሆኗልኝ

ለየውትም። በተቃራኒው ገን - አሁንም የልቤ ምርጫ ያው
የገንቱ ፒተር ዌሰል መሆኑን ግረጋገጤ የሰጠኝ ደስታ መጠን
አልበረውም።

ያንቺው እና

አርብ ጥር 7/1944

ወደ ኪቲ

ያን ደደህ ነኝ? በናትሽ! - ይሄን ሁሉ ጊዜ የቆሙን የባሙን
በተባጥርልሽ ከርግ ለካ ስለቀድሞ ሕይወቴም ሆነ ስለ
በደፍራንዶቼ ምንም ያወራሁሽ ነገር የለም! - ስለዕውነት ነው
የልሽ በጣም ነው በራሴ ያፈርኩት። ለማንኛውም ይቅርታሽ
አይተኝና አሁን በጥቂቱም ቢሆን እንገርሻለሁ።

ጥ በትንሽነቱ - ግለትም ኪንደርጋርትን ውስጥ እያለሁ
ነበር ከረል ሳምሰን ከሚባል የኔው ቢጤ ትንሽ ልጅ ጋር የጠበቀ
በደኝነት ውስጥ የገባሁት። ከረል ግለት አባቱ ከሞተበት በኋላ
ከእንዲት ለክስቱ ዘንድ በጥገኝነት ይኖር የነበረ ልጅ ቢሆን፤
ከእኩቱ ልጆች እንዱ ሮቢ ይባላል። ታዲያ መልክመልክሙ -
በዛ ቆመና ያለውና የትምህርት ቤቱ ልጃገረዶች ሁሉ የዐይን
ግረፊያ የነበረው ሮቢ ከነመፈጠሩም ትዝ ሳይለኝ ነበር አጭርና
ተስተ ከሆነው ከከረል ላይ ቀልቤ ያረፈው። ምክንያቱም ምን
መሰለሽ ኪቲ - ለእኔ መልክም ቆመናም ዋና መለኪያዬ ሆነው
ለየውቁም። እናም በጣም እወደው ከነበረው ከከረል ጋር
የግመታት ጓደኛዎች ነበርን።

አብዛኛውን ጊዜ አብረን ነበር የምናሳልፈው። በተለይ
ትምህርት ቤቱ ቅጥር ገቢ ውስጥ ለየብቻ የምንታይባቸው ሰዓታት
ከቆጥር የሚገቡ አይደሉም ግለት ይቻላል። ይሁን እንጂ ያን
ሁሉ ጊዜ በጓደኝነት ስናሳልፍ ለከረል የነበረኝ ፍቅር ተገቢውን
የላሽ እግኝቱ አያውቅም። እንኳንስ እኔ የምወደውን ያህል
ላወደኝ ምን ያህል እንደምወደው እንኳን በትክክል አያውቅም

ነበር።

ከዚህ በኋላ ነበር ከፒተር ዊስል ጋር የተገናኘው። ያው እንግዲህ እንደልጅነቱ ትርጉሙ በውል አይለይልኝ እንጂ ለፒተር የነበረኝ ስሜት ለከረፍ ከነበረኝ ለየት ያለ እንደነበር ትዝ ይለኛል። ማለትም - ከፒተር የምሩ ፍቅር ነበር የያዘኝ ማለት አትላለሁ። እሱም በጣም ነበረና የወደደኝ እንዲሁ እንደተጣበቅን ነበር አንድ ሙሉ በጋ ያለፈው። በተለይ እጅ ለእጅ ተቆላልፈን በየአውራጃዎቹ ወክ ያደረግንባት ያች ጣፋጭ ቀን አሁንም እንደጉድ ትዝ ትለኛለች። እሱ ነጭ ሙሉ ልብስ ነበር የለበሰው። እኔ ደግሞ አጭር ስስ ቀሚስ። ከረምቱ አልቆ ትምህርት ቤት ሲከፈት ግን እኔ ከአምስት ወደ ስድስት ስለነበር የተዛወርኩት እዚያው አንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤታችን ውስጥ ስድስተኛ ከፍል ስመዘገብ ፒተር ከስድስት ወደ ሰባት ስለነበር የተዛወረው ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተመዘገበ። ከዚያ በኋላ ከትምህርት ቤት መልስ ወይ እሱ ወደኔ እየመጣ አሊያ ደግሞ እኔ ወደሱ እየሄድኩ ካልሆነ በቀር መገናኘት አስቸጋሪ ነበር።

ፒተር እንዴት የሚያምር ልጅ መሰለኝ ከሁሉ - ረጅም ቁመቱ፣ ሸንቃጣ ሰውነቱ፣ ልቅም ያለ መልኩ፣ ጠቆርቆር ያለና የሚያብረቀርቅ ዐጉሩ፣ የጎመራ የወይን ፍሬ ዓይነት ቡናማ ቀለም ያላቸው ዐይኖቹ፣ ሰልካካ አፍንጫው፣ ብቻ ምን ልበልሽ - የሆነ ልብ የሚያሸፍን ነገር አለው። ደግሞ ከምንም በላይ ፍላጭ ይሆረኝ የነበረው ምን እንደሆነ ልንገርሽ ከሁሉ? - አላሳቁ! - በተለይ በተለይ የሆነ ተንኮል ሲያስብ ወይ ማብሸቅ ሲፈልግ የሚሰቀው አላሳቅ!

ለከረምቱ ስረፍት ትምህርት ቤታችን የተዘጋ ጊዜ እኔ ባላገር ውስጥ ወደሚኖሩ ዘመዶቻችን ነበር የሄድኩት። እረፍቲኝ ጨርሼ ስመለስ ግን ፒተር በታ ቀይሮ ጠበቀኝ። ላገኘው ከቤቱ የሄድኩ ጊዜ በፒተር ፈንታ ከእሱ በዕድሜ በጣም የሚበልጥ እንደ የማላውቀው ልጅ ነበር ያጋጠመኝ። እንደሚመስለኝ - በኋላ በኋላም ከሰማኝቸው ነገሮች እንዳረጋገጥኩት - ይህ ልጅ ፒተርን

በእንደኔ ዓይነት ምራቂን ካልዋጠች ውጫዊ» ጋር ጊዜውን ጥተት እንደሌለበት ከረምቱን ሙሉ ሲመክረው ነበር የቆየው። ምን እርግጠኛ ሆንሽ አትይኝም? - መሸቶ ተለያይተን ነገቶ አስነንገኝ ቀኑን የማያምነው ፒተር ድንገት ከምድር ተነስቶ ነበር በይንሽን ላፈር ያለኝ! - ግን ከመጠን በላይ አፍቅሬው ለግድረግ የተለያየ ሙከራዎችን አደርግ ጀመር። በኋላ በኋላ ግን እንድ ነገር እያሳሰበኝ መጣ። እንዲህ እንዳሁኑ በየደበት ሥር ሥሩ ማለቴን ከቀጠልኩ በቅርቡ «የፒተር ጭራ» የሚል ቅጽ ስም እንደሚያወጡልኝ ታወቀኝ። እናም ላልወድ በገዴ እኔም እርግፍ አድርጌ ተወኩት። ዓመታቱም አንድ፣ አንድ አያሉ ያልፉ ጀመር። ፒተር በዕድሜ ከሚቀራረቡት የተለያዩ ልጃገረዶች ጋር መታየቱን ቀጠለ። እኔን አስከሰሞታውም ዘጋኝ። ይገርምኛል ከሁሉ - እኔ ግን ፈጽሞ ለረሃው አልቻልኩም።

የነበርኩበትን ትምህርት ቤት ለቅቄ «አይሁዶች ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት» የገባሁ ጊዜ አብዛኛዎቹ የክፍላችን ገረምሶች ያተኩሩብኝ እንደነበር አስታወቅለሁ። ከነበርነው በርካታ ልጃገረዶች መሀል የበለጠ ትኩረት ማግኘቴ ይሰጠኝ የነበረው ደስታ ቀላል አልነበረም። ደስታ ብቻ ላይሆን ከብርም ይሰማኝ ነበር። በተረፈ ግን ቀርቦ እንዲነካኝ ዕድሉን የሰጠሁት ማንም ወንድ አልነበረም። በተለይ ወደ በኋላ ላይ አንድ ሀሪ የሚባል ልጅ እንዴት ከንፋን ጥሎልኝ እንደነበር ትዝ ይለኛል። ግን ያው እንደነበርኩኝ ከፒተር በኋላ ፍቅር ይሆኝ አያውቅም።

እንድ አባባል አለ ከሁሉ - «ጊዜ የማይሸረው ቀስል የለም» ይባላል። እኔም ላይ የታየው መጀመሪያ ላይ ይሆንኑ የሚያረጋግጥ ይመስል ነበር። ፒተርን ከነእኩቱው የረሳሁትና ፍትሩም ከልቤ መስጥ መጥጥ ብሎ የወጣልኝ ነበር የመሰለኝ። ለካሰ ትዝታው በአዕምሮዬ ያዳ ውስጥ ተደብቆ ይኖር ኖሮ እንዳንደረሰ ሳላሰበው ሌላ ሌላ ግራ እስከሚገባኝ ድረስ ከፒተር ጋር በማያቸው

ልጃገረዶች የምትኖሩት ጊዜ ብዙ ነበር። ለዚህም ነበር ፒተርን መውደድ ያቆምኩት - (ወይም ደግሞ ያቆምኩት የመሰለኝ) ነገር ግን በተቃራኒው - የሆነው ምን መሰለኝ ከተቆየ? - እኔ እያደገኩ እየበሰልኩ በሄድኩ ቁጥር ለካስ ለፒተር የነበረኝ ፍቅርም አብሮኝ እያደገ (ተከድኖ እየበሰለ) ነበር!

ምንም የተለወጠ ነገር እንደሌለ ዛሬ ጠዋት አወቅኩ - ስድሜ ለሕልሜ። ስለእውነት ለመናገር ፒተር ያን ጊዜ እኔን ከሕግ መቁጠሩና ወደ ስድሜ እኩዮቹ ፈቱን ማዞሩ ምንም የሚያስወቅሰውና የሚያስፈርድበት እንዳልሆነ አሁን በደንብ ይገባኛል። እንደዛም ሆኖ ከተ - እንደዛም ሆኖ - እንዲህ መሆኑ በሙሉ ከሆዱ ሊያወጣኝና ከነመፈጠሬም ሊረሳኝ መቻሉ የሆነ የሚያም ነገር አለው።

በዛሬ ማለጻው ሕልሜ ያየሁትን የፒተርን ፊት ጥንት በሰውነት ከማየው በተሻለ ቅርበት ነበር ያስተዋልኩት። አዎ - በእርግጥም ፒተር ዌሰል ልረሳው የሚቻለኝ ዓይነት ልጅ አልነበረም። እሱ ባይሆን ሌላ ማንም ሰው ይህን ያህል ጊዜ ልቤ ውስጥ እንዲህ ተደላድሎ መኖር የሚችል አይመስለኝም።

ሕልሜ ምን ያህል እንደረበሸኝ ታውቁታልኝ ከተቆየ? - አባባ ማታ ማታ ልተኛ ስል እንደሚሰመኝ ሁሉ ጠዋት ጠዋት ስንገኝም ይስመኛል። ታዲያ ዛሬ ጠዋት ልክ ሲሰመኝ - «አ...ህ! - ምንው ፒተር በሆንክልኝ!» ብዬ ልጮህ ምንም አልቀረኝ ነበር። ብቻ ምናለፋሽ - ቀኑን ሙሉ ለአንዲት ሰከንድ እንኳን ስለሌላ ነገር ማሰብ አቅቶኝ ነበር። እንድቸው በሆዴ ፒተር፣ ፒተር እንዳልኩ መሸልኝ።

ታዲያ ምን ይሆን የሚሻለኝ ከተቆየ? - ምንድነው መፍትሔው? - በበኩሌ የሚታየኝ አማራጭ አንድ ብቻ ነው። በሚቻለኝ ሁሉ በሕይወት ለመቆየት መጣርና ይህ የተረገመ ጊዜ አልፎ ከዚህ ቦታ ስወጣ ከፒተር ጋር እንደገና እንዲያገናኘኝ እግዚአብሔርን መለመን - እንዲያገናኘኝ ብቻም ሳይሆን - ፒተር ገና ዐይኖቼን ሲያይ ምን ያህል እንደማፈቅረው እንዲገባውና ልክ ዛሬ ጠዋት

በሕልሜ እንዳለኝ «አ... አና - ይሄን እውቄ ቢሆንኩ ኖር ገና ዱሮ እመጣልኝ ነበር!» ሲለኝ በእውኔም እንደሰማው ያደርግ ዘገድ ከልቤ መወለድ!

ፊቱን በመስተዋት አየሁት። በጣም ተለውጧል። ዐይኖቼ ጥርት ከማለታቸውም በላይ ጥልቀት ይታይባቸዋል። ጉንጮቼ ቀላ፣ ቀላ ብለዋል - ወደ ሮገዝነት የሚያመገን ቅላት። ከንፈርቼን ጨምሮ በአረ ዙሪያ ከምንጊዜውም የተለየ ልሰላሴና ማማር ይታያል። በአጠቃላይ ምንም ችግር የሌለብኝ ደስተኛ ልጅ መስያለሁ። ይህ እንዳለ ሆኖ ግን ገጽታዬ ላይ አንድ በግልጽ የሚነበብ የሕዘን ድባብ እንዳጠላብኝ ያስታውቃል - ፈገግታዬ ብልጭ ባለበት ቅጽበት እዚያው በዚያው ከስም ይላል። ያም ሆነ ይህ ከተ - እኔ ደስተኛ አይደለሁም። ምክንያቱም ከፒተር ልብም ሆነ አዕምሮ ውስጥ ገና ዱሮ እንደወጣሁ አውቃለሁ። ቢሆንም በዛሬው ሕልሜ እንደ መንታ ቀስት እላዬ ላይ ተነጣጥረው ይመለከቱኝ የነበሩት የፒተር ዓይኖችና ከጉንጨው ጋር ተነካክቶ የነበረው ለሰላሳ ጉንጨዬ የሰጡኝ እንግዳና ደስ የሚል ስሜት አሁንም ድረስ አብሮኝ አለ።

አ ፒተር - ምን ባደርግ ይሆን አዕምሮዬ ውስጥ ከሚዋልለው ምስልህ ጨርሼ መገላገል የምችለው? - መቼ ይሆን ከሆዴ የምትወጣልኝ? - በሌላ ልተካህ የምችልበት ጊዜ ይመጣ ይሆን? - እውድህለሁ ፒተር - ከምንም ነገር በላይ እውድህለሁ! ለዓመታት ልቤ ውስጥ ሲያድግ የኖረው ፍቅርህ ከእንግዲህ ማደጉን መቀጠል የሚችልበት ቦታ እንኳን እስከሚጠበው ድረስ ነው ገዝፎ ያለው - አሁን የቀረው ከልቤ ውስጥ ፈንድቶ በመውጣት ላገር ምድሩ ይፋ መሆን ብቻ ነው - ይህ የሆነለት ጉዴ ፈላ!

አይገርምም? - ከሳምንት በፊት - ኧረ እንደውም ትናንትና እንኳን - አንድ ሰው «ከነበሩሽ የወንድ ጓደኞች መሀል ባገባው ይስማማኛል ብለኝ የምታስቧው ማንኛውን ነው?» ብሎ ቢጠይቀኝ «እኔ እንጃ» ነበር መልሴ ሊሆን የሚችለው። አሁን ግን ጮክ ብዬ ምን እንደምመልስ ልንገርኝ ከተቆየ? - «ፒተርን ነዋ! -

ምክንያቱም በነፍሴም በሥጋዬም የማፈቅረው እሱን ነው።
 መቼ እንደሆነ በትክክል ትዝ አይለኝም - እንድ ቀን ከአባባ
 ጋር በአጋጣሚ ስለፍትወት ነክ ጉዳዮች እየተወያየን ሳለን ማለቂያ
 በሌላቸው ጥያቄዎች ልቡን ውልቅ ሳደርገው ምን እለኝ መሰለኝ
 - «ስለነዚህ ዓይነት ስሜቶች እንኳን በዚህ ዕድሜሽ ሊገባሽ
 አይችልም - ለማንኛውም ስትደርሽበት ታይው የለ - አሁን ምን
 አሳስበሽ?» እኔ ግን ያኔም በመጠኑ ይገባኝ እንደነበር አውቃለሁ።
 አሁን ደግሞ ሙሉ በሙሉ ገብቶኛል ማለት እችላለሁ።

ያንቺው እና

ረቡዕ ጥር 12/1944

ውድ ኪቲ

ይሄን ስሞን ደግሞ ወዲህ ከመምጣታችን በፊት የነበረብኝ
 የዳንስ አባዜ እገርሸቶ እየወዘወዘኝ ነው። ለዳንስ (በተለይ ደግሞ
 ለባሊት ዳንስ) ያለኝ ፍቅር እንዲህ ተብሎ የሚወራ እንዳይመስልሽ
 ኪቲ። ታዲያ ከየት መጣ ሳልለው ድንገት ውል ብሎብኝ ሌላ
 ሌላውን ሁሉ እያስረሳኝ ነው። እያንዳንዱን ምሽት የማሳለፍው
 የተለያዩ የዳንስ ስቴፖችን በመለማመድ ሆኗል ነው የምልሽ።
 የእማማ የነበረ አንድ ውሃ ሰማያዊ ኮት አስፈቅጄ ወሰድኩልሽና
 ስፈቱን እየተረተርኩ ብትን ካደረግኩት በኋላ - እየቆራረጥኩ -
 እየሰፋሁ - በተለያዩ ዘለበቶችና ዘርፎች እያገገገጥኩ - ምን
 የመሰለ ዘመናዊ የዳንስ ልብስ አድርጌው ቁጭ!

ልምምዴን ገና ስጀምር ተሳስሮ የከረመው ሰውነቴ ጨርሶ
 አላላውስ ብሎ እያስቸገረኝ ነበር። አሁን አሁን ግን እንዴት
 በቀላሉ እጥፍ ዘርጋ ማለት እንዳቻልኩ ባየሺኝ ኪቲዬ! ሰውነቴን
 ልክ እንደቀድሞው እንዳፈቀደኝ ማዘዝ ልችል ምንም አልቀረኝ።
 ሰውነትሽን በእጭር ጊዜ ውስጥ ቀልጣፋና ታዛዥ የሚያደርግልሽ
 አንድ ተዓምረኛ የእንቅስቃሴ ዓይነት አለ። ምን ታደርገ መሰለሽ

መጀመሪያ ወለሉ ላይ ትቀመጫለሽ - ከዚያ በእንደኛው
 እጅሽ እንደኛውን ተረከዝሽን፤ በሌላኛው እጅሽ ሌላኛውን
 ተረከዝሽን ትይዥና ሁለቱንም እግሮችሽን ወደ ላይ በማንሳት
 እየር ላይ እንዲቆዩ ማድረግ። እኔ ይሄን እንቅስቃሴ ስሰራ የግድ
 ትራብ ወይ መከዳ ነገር ከሥራ ማድረግ አለብኝ - አለበልዚያ
 ከሥራ መፍታት ብዛት የላላው መቀመጫዬ መከራውን ማየቱ
 ነው!

እያንዳንዱ የመደበቂያ ቤታችን አባል "Cloudless Morn"
 የተሰኘውን መጽሐፍ እየተቀባበለ በማንበብ ላይ ይገኛል። በተለይ
 እማማ በጣም ልዩና ሲበዛ ግሩም መጽሐፍ ነው ባይ ናት።
 በአብዛኛው የሚያወራው ስለወጣትነትና ስለወጣቶች ችግር ነው።
 ታዲያ እኔ ሆኖ በእፌ ባልለውም በሆዴ ምን ብዬ አሽጋጠጥኳቸው
 መሰለሽ - «ምነው እሱ በቀረባችሁና መጀመሪያ ስለገዛ ልጆቻችሁ
 በጠጉ ማሰብና መጨነቅ በቻላችሁ!»

እማማ ከእኔና ከማርጎት ጋር ያላትን ግንኙነት እንዴት
 እንደምታየው ታውቂያለሽ ኪቲ? - ማንም ወላጅ ከልጆቹ ጋር
 ከዚህ የተሻለ ግንኙነት ሊኖረው እንደማይችልና እሷ ለእኛ
 ከምትሰጠን ትኩረት በላይ ለልጆቹ ትኩረት የሚሰጥ ወላጅ
 ይኖራል ብላ እንደማታምን በእርግጠኝነት ልነግርሽ እችላለሁ።
 ይሁን እንጂ እማማ ትኩረት ሰጠች እንኳን ከተባለ ትኩረቷ
 ማርጎት ላይ ብቻ ነው። እርግጥ ነው - እንደማንኛውም ልጅ
 ማርጎትም የወላጇን ትኩረት ትሻለች። ነገር ግን ማርጎት የኔን
 ያህል በውስጣዊ ችግሮች የታጨቀች አይመስለኝም - እናም
 ከእኔ በላይ ትኩረት ያሻታል የሚል እምነት የለኝም።

በነገራችን ላይ ኪቲ - ማርጎት እንዴት የምትጥም ልጅ
 እየሆነች መጥታለች መሰለሽ! - በፊት ከነበረችው በጣም በጣም
 ተለውጣለች። አሁን አሁን ያ ጭንቅ የሚለው ቁጥብነቷ ሁሉ
 ጠፍቶ የምር ጓደኛዬ እየሆነችልኝ ነው። እኔን ከምንም
 እንደማልቆጠር ሕፃን ማየቷንም እርግጥ አድርጋ ትታዋለች ልልሽ
 እችላለሁ - በዚሁ ያዝልቅላት እንጂ።

ይገርምሃል ኪቲ - እንዳንደ ራሴን በሌላ ሰው ዐይን
የመመልከት ያልተለመደ ባሕርይ አለኝ። ማለትም - ከውጪ
ሆኔ ራሴን ማየት። ከዚያ የዚህችን «አና» የምትባል ልጅ
አጠቃላይ ሁኔታ ዘና ብዬ ማየትና ያለምንም ችግር የሕይወቴን
ገዢ እያገለበጥኩ ማንበብ እችላለሁ። ልክ እንዲት የማሳውቃትን
ልጅ የመመርመር ዓይነት። አታምኚኝም ኪቲ - ወደዚህ በታ
ከመምጣታችንና ነገሮችን ሁሉ አሁን በማይበት ዐይን ማየት
ከመጀመሪያ በፊት - የእማማም፣ የእባባም፣ የማርጎትም
እንዳልሆንኩና (ምክንያቱን አልወቀው እንጂ) ለቤቱ ባዳ
እንደሆንኩ የሚሰማኝ ጊዜ ጥቂት አልነበረም። እንደውም እንዳንደ
ልክ ወላጅ አልባ ወይም የሙት ልጅ እንደሆንኩ ዓይነት
የማስመስልበት ጊዜም ነበር። በኋላ በኋላ ነው ራሴን ተቆጥቼና
ራሴን በራሴ ቀጥቼ ከዚህ አጉል ስሜት መላቀቅ የቻልኩት።
ማለትም - እንደእውነቱ ምንም ያልጎደለኝና የታደልኩ ልጅ
ሆኔ ባለ አጉል በሆነ ራስ የማሞላቀቅና ራስን እሹሩና የማለት
ዓመል መታሰሪያ የሌላ የማንም ሳይሆን የኔው የራሴ ጥፋት
መሆኑን በግልጽ ለራሴ ነገርኩት - ራሴን አሳፈርኩት - ሙሉዋ
አድርጌም ሰደብኩት።

ከዚያ ደግሞ ይህ ሁሉ አለፈና ከሁሉ ጋር ተግባቢ እንደሆነ
ራሴን ማስገደድ የጀመርኩበት ጊዜ መጣ። ትምህርት ቤት
ከመሄዴ በፊት ዝግጅቴን ለማጠናቀቅ ስል በቤታችን ከማንም
በፊት ማልጄ የምነሳው እኔ ነበርኩ። ታዲያ ምንጊዜም ከታች
ባሉኑ ውስጥ እየተንገዳገድኩ ሳለሁ (መኝታ ቤቶቻችን ሁሉ ፎቆ
ላይ ናቸው) በደረጃው እየወረደ ያለ ሰው ኩቴ በሰማሁ ቁጥር
እማማ በሆነች እያልኩ እመኝ ነበር። ለምን መሰለሽ? - እንደምን
አደርሽ ማለቴ ስለማይቀር - ያን ጊዜ እኔም ሞቅ ባለ የፍቅር
ስሜት ሰላምታዋን በመመለስ ይበልጥ እንድትቀርበኝ የማድረግ
ዕድል ለማግኘት። ምክንያቱም በእማማ የፍቅር ዐይን የምታይበትን
ጊዜ ከምንም በላይ ነበር የምናፍቀው።

ታዲያ ምን ዋጋ አለው ኪቲዬ - እማማ ጥረቴ ሁሉ አይገባትም
ነበረና ሳታስበው በዚያው በተለመደው የሽሙጥና የዘለፋ
እርጩሚያ እንደዘበት ሾጥ አድርጋኝ ወደ ኩሽናዋ ትገባለች።
እኔም ያው እንደወትርዬ የተጎዳ ስሜቴን ከደብተርቴ ጋር
እንጠልጥዬ ወደ ትምህርት ቤቴ!

ከልብሽ የምትፈልገውን ነገር ለማግኘት የማታደርገው ጥረት
ያለ እንዳይመስልሽ ኪቲዬ! ሁልጊዜ ከትምህርት ቤት መልስ
መገደ ላይ ስለእማማ እያውጠነጠነኩና ሳስቀየመችኝ ነገር ሁሉ
በኋላ በታሆኔ ምክንያት እየሰጠሁላት ነበር የምንዘው። በሚቻለኝ
ሁሉ ሳልቀየማት ስለምፈልግ ማለት ነው። ጠዋት በመሀላችን
ተፈጥሮ የነበረውን ፀብ የረሳሁት ዓይነት ድምቅ ካለ ፈገግታ
ጋር እገባና በርሳዬን እንኳን ሳሳስቀምጥ በዕለቱ ውለዬ
የጋጠሙኝን ደስ ደስ የሚሉ ወሬዎች እንድ በእንድ እነግራታለሁ።
ወሬዬ አልቆብኝ መቀጠል ሲያቅተኝ ብቻ ነበር ደብተሪን እንኳን
ለማስቀመጥ ወደ ከፍሌ የምሄደው።

እንዳንደ ደግሞ - ኤፌ የራሷ ጉዳይ አልና እንዳኮረፍኳት
ለመቆየት እወስናለሁ። ግን ከትምህርት ቤት መልስ ገና የከተም
በፊትንን አልፎ ስገባ አሳስቻል ይለኝና በሩጫ ወደሷ በመሄድ
ከፈቷ ቆሜ እንደ ጠጣ ከወዲያ ወዲህ እንጣጥ እንጣጥ እያልኩና
እያሸክሁ የቆጡን የባጡን ስለፈልፋላት እገኛለሁ። ታዲያ ይህም
ወቅት አለፈና እንደገና ወደቀድሞው ድብርታምነቴ ተመለስኩ
- በደረጃው እየወረደ ስላለው ሰው ኩቴ ማሰብ ተወኩ - ሌሊት
ሌሊት ትራሴን በዕንባዬ ማራሴን ቀጠልኩ እልሻለሁ።

ምን ልበልሽ ኪቲ - ልክ ይሄኔ ነበር ሁሉም ነገር ይብሱን
እየከፋኝና እየከረፋኝ የመጣው! እና - የዚያን ጊዜ «ኤፌ ወዲያ!»
ያልኩ - ይኸው ለዚህ ሁሉ ጊዜ - ያው እስካሁን ስነግርሽ
እንደነበረኸው «አና» ሆኔ ቆየሁ እልሻለሁ።

አሁን ችግሪን እግዚአብሔር አየልኝ መሰለኝ ረዳት የሚሆነኝን
ፒተር...ን ሰጠኝ። (አደራሽን ኪቲዬ - «የትኛው ፒተር?» ብለሽ
እንዳትጠይቁኝ - የራስሽን ግምት ውሰጃ) የአንገት ጌጤ ያህል

ተርቦኛልና - እቅፍ ላደርገው - ልሰመው እፈልጋለሁ! እናም
«ያሉትን ቢሉ ጉዳዩ አይደለም! አሁን ፒተር ዩኒ ነው። ይህ
መሆኑን የሚያውቅ ደግሞ ከእኔ በቀር ማንም የለም» ብዬ
አስባለሁ። በዚህ መልኩ ብቻ ይመስለኛል ሊደፈጥጠኝ እየሞከረ
ያለውን የሕይወት ጫና ልቋቋመው የምችለው።

እ...ህ ኪቲ - አሥራ አራት ዓመቷን እንኳን ገና በቅጡ
አጣጥማ ባልጨረሰች አንዲት ልጃገረድ ነፍስ ውስጥ ይህ ሁሉ
የመንፈስ ጦርነት ሊካሄድ ይችላል ብሎ የሚያስብ ማን ይኖራል?

ያንቺው እና

ቅዳሜ ጥር 15/1944

ውድ ኪቲ

እዚህ ቤት ውስጥ ያለማቋረጥ የሚነሱትን ዐቦችና ጭቅጭቆች
ላንቺ በየጊዜው ቃል በቃል መንገሩ አስፈላጊ እንዳልሆነ እየታየኝ
ስለመጣ አንድ ነገር ብቻ ልንገርኸና ቀሪውን ሁሉ አንቺ ራስሽ
መገመት ትችላለሽ። ቅቤና ዘይት ሳይቀር ያሉንን ነገሮች ሁሉ
እስከመከፋፈል ድርሰናል - የየራሳችንን ምግብ ማብሰል ጀምረናል።
እኛ የራሳችንን - ፋንዳኖች የራሳቸውን - አቶ ዱሴልም የራሱን
ማለት ነው። አጠቃላይ ስዕሉ ታየሽ አይደል ኪቲ?

የእማማ ልደት እየተቃረበ ነው። በዚህም ምክንያት አቶ
ክሬለር ለእማማ ከወትሮ ኮታዋ ተጨማሪ ስኳር አምጥቶላታል።
ይህን ያወቁት ፋንዳኖች ቅናታቸውን መደበቅ አልቻሉም።
ምክንያቱም የወ/ሮ ፋንዳን ልደት ጊዜ አቶ ክሬለር እንዲህ
ዓይነት ውለታ አላደረገላቸውም ነበር። ግን - እንዲህ በሆነ
ባልሆነው ከመናቆርና ከመጠማመድ የሚገኘው ጥቅም ምንድነው?
አንድ በእርግጠኝነት ልነግርሽ የምችለው ነገር አለ ኪቲ - ፋንዳኖች
ከመቼውም በላይ ትክት ብለውናል! እንዲህ በቀላሉ እውን
ሊሆንላት የማይችል ጉዳይ ነው እንጂ እማማም ምኞቷን በግልጽ

ተናግራዋለች - ከፋንዳኖች ጋር ከዚህ በኋላ አሥራ አምስት ቀን
እንኳን መቆየት እንደማትፈልግ!

እሁን እሁን መላልሼ ራሴን እየጠየኩ ያለሁት አንድ ነገር
አለ ኪቲ - ከማን ይሁን ከማን ጋር አንድን ቤት በጋራ መጠቀም
የኋላ የኋላ እንዲህ ያለ ችግር ማስከተሉ የማይቀር ነው ማለት
ነው? ወይስ እኛ በአጋጣሚ ዕድለቢሶች ሆነን ነው? - ነው ወይስ
ለእኛ አዲስ ሆኖብን እንጂ አብዛኛው ሰው እንዲህ ራስ ወዳድና
ተተናኳሽ ተናጻፈ ነው ማለት ነው? - ለማንኛውም በመጠኑም
ቢሆን ስለሰው ልጆች ጥናት ማድረግና ስለተለያዩ ሰብዓዊ
ባሕሪያት ለማወቅ መጣር በጣም አስፈላጊ ነው ብዬ አምናለሁ።
እኔ በበኩሌ የሚበቃኝን ያህል ጥናት ያደርገኩና የሚበቃኝን
ያህል ግንዛቤ ያገኘሁ ይመስለኛል። ወጣም ወረደ - እኛ እርስ
በርስ ተናቆርንም አልተናቆርንም - ነፃነትና ንፁህ አየር ናፈቀንም
አልናፈቀንም - ይህን ሁሉ ሊለውጠው የሚችለው የውጪው
ጦርነት ያው እስከአሁን በነበረበት ሁኔታ እንደተፋዘዘ ነው
ያለው። ስለዚህ - ብናውቅበት ለሁላችንም የሚበጀን ወረራው
ተጀምሮና ጦርነቱ አልፎ ወደየነበርንበት እስክንመለስ በሚቻለን
ሁሉ የዚህ ቦታ ቆይታችንን የተሻለ ለማድረግ መጣር ነው። ይህ
እንግዲህ ምኞቴና ስብከቴ መሆኑ ነው እሽ ኪቲዬ - እንጂ
የሆድሽን ንገራኝ ካልሸኝ - እዚህ ቦታ ከዚህ በኋላ ለረጅም ጊዜ
ከቆየሁ እድገቴ ሁሉ ድርቅ እንዳጠቃው አዝመራ ጫጭቶ
እንደሚቀር ነው የማምነው። የዕድሜ ልክ ምኞቴን ደግሞ አንቺም
ታውቁዋለሽ ኪቲዬ - አንገቷን ቀና አድርጋ ዓለምን በሙሉ
ዓይኗ ማየት የምትችል፣ የምትሄድበትን የምታውቅና
አረማመዷም ርግጠኝነት የሚታይበት፣ ለነጎድንድም ሆነ
ለመብረቅ የማትደነግጥ - ብቻ ምን ልበልሽ - ይህ ቀራት
የማትባል ምሉዕ ሴት መሆን ነው የምፈልገው!

ያንቺው እና

ወደ ኪቲ

ለምን ይህን በናትሽ ሰዎች ትክክለኛ ስሜታቸውን ለመደበት የአቅማቸውን ሁሉ የሚጥሩት? እኔ ራሴስ ለምን ይህን ከሰዎች ጋር በሆንኩ ጊዜ ሁሉ መሆን ያለብኝን ትቼ የተለየ ባሕርይ የምይዘው?

ለምን ይህን ሰዎች ስንባል አንዳችን በሌላኛችን ላይ ያለን እምነት እንዲህ የሳሳው? ያለ አንዳች ምክንያት ይህ ሊሆን እንደማይችል አውቃለሁ። ያም ሆኖ አንዳንዴ ምን እንደማስብ ታውቁያለሽ ኪቲ - መቼም መቼም ቢሆን በሰዎች ላይ (የራሴ በምትያቸው የቅርብ ሰዎች እንኳን) እምነት ሊኖርሽ እንደማይችል ስታውቁ በጣም የሚያስፈራና የሚጨንቅ ነገር አለው።

ከበቀደሙ ሕልሜ በኋላ ብዙ ሳላድግ ቀረሁ ብለሽ ነው ኪቲዬ? ለእኔ እስካልመሰለኝ ድረስ የማንንም ስሜት በይሉኝታ ማስተናገድም ሆነ ለይምሰል ያህል መጋራት እየተውኩ ነው። ለምሳሌ - ለፋንዳኖች የነበረኝ አመለካከት እንኳን ተቀይሯል ብለሽ ምን ትያለሽ? በእኛና በእነሱ መሀል እስካሁን የነበረውን ንትርከና መናቆር ሁሉ ድንገት ከየት እንደመጣልኝ በማላውቀው የተለየ ዕይታ መመልከት ጀምራለሁ። ብቻ ምን ልበልሽ በአጠቃላይ እንደበፈቱ በጭፍን መፍረድ እየተውኩ ነው።

እንዴት ይህን ያህል ልለወጥ እንደቻልኩ ለኔ ለራሴም ይገርመኛል ኪቲ - ብቻ ድንገት ምን ብልጭ አለልኝ መሰለሽ - እማማም ስሜቷን ማቀብና ባሕሪዋን እንደየሁኔታው ማረቅ የምትችል ቢሆን ኖሮ ከፋንዳኖች ጋር የሚኖረን ግንኙነት ከዚህ በጣም በጣም የተለየ ሊሆን ይችል ነበር። እርግጥ ነው ወ/ሮ ፋንዳን ጥሩ ሰው ናት ልልሽ የምችልበት አንድም ምክንያት አይኖረኝም። ይሁን እንጂ የእማማም ባሕርይ ትንሽ አስቸጋሪ መሆኑን ነው አሁንም ቢሆን እንደችግሩ ዋነኛ ምክንያት የማየው። ስልሽ - እሷ ረገብ ማለት ብትችል ቢያንስ ከዐቦቹ ግማሱን

ግስወገድ ይቻል ነበር የሚል እምነት አለኝ።

በነገራችን ላይ ወ/ሮ ፋንዳን አንድ ጥሩ ጎን አላት። ያም ምን መሰለሽ - ልታወራለሁ ትችያለሽ። ራስ ወዳድነቷ ተተናኳሽነቷ የአመለካከት ድህነቷ ወዘተ. ሁሉ እንዳለ ሆኖ ግን በብዙ ጉዳይ ላይ በቀላሉ ልታግባቢያት ልታሳምኒያት ትችያለሽ። ማለትም - እስካላበላጨሻትና ሆነ ብለሽ እስካልተቃረንሻት ድረስ። ታዲያ ይህ ዘዴ ሁልጊዜ ይሳካልሻል ማለት አይደለም። ግን ትዕግሥቱ ካለሽ ደግመሽ ደጋግመሽ መመከርና ውጤቱን ማየት ትችያለሽ። ከፋንዳኖች ጋር በየጊዜው ስለምንገባቸው ግጭቶች እስከ ዛሬ ሳውራሽ የነበረው ሁሉ - በእኛ በኩል ሙሉ ግልጽነትና ቅንነት ኖሮ ቢሆን - በእነሱ ላይ አንዳች እንከን ፍለጋ ሆነ ብለን የማናነፈገፍ ዓይነት ሆነን ቢሆን - እመኝኝ ኪቲ - ግንኙነታችን ከዚህ የተለየ ሊሆን ይችል ነበር።

በዚህች ቅጽበት ስለኔ ምን እያሰብሽ እንዳለሽና ምን ልትይኝም እንደምትችል አውቃለሁ ኪቲዬ - ከፈለግሽ ቃል በቃል ልንገርሽ - «እኔ ለመሆኑ እና - እነኚህ ቃላት እውን ካንቺ እፍ ነው እየወጡ ያሉት? በእነኚህ በምትያቸው ሰዎች ሲኾንደጉዱብሽ የከረሙትን እነኞን ሁሉ መራር ቃላት ስትሰሚ ከኖርሺው ከአንቺ? - በዚህ ዕድሜሽ ለዚህ ሁሉ የበደል በደል ከተዳረግሺው ከአንቺ?»

አዎ ኪቲ - ከእኔ እፍ ነው እየወጡ ያሉት።

አዎ - ሁሉንም ነገር ሀ ብዬ ከሥሩ መጀመርና እንደገና መመርመር አፈልጋለሁ። «ወጣቶች ሲባሉ ምንጊዜም መጥፎ ምግብን ነው የሚከተሉት» እንደሚባለው ላለመሆን ማለት ነው። ነገሩን ሁሉ እኔ ራሴ በጥንቃቄ እያብጠረጠርኩ የትኛው ትክክል፣ የትኛው ደግሞ የተጋነነ እንደሆነ መለየት አፈልጋለሁ። ከዚያ በኋላ የፋንዳኖች አጠቃላይ ሁኔታ እኔ ራሴን የሚያስቀይመኝ ሆኖ ካገኘሁት ያው የእማማንና የአባባን አቋም እይዛለሁ። አለበለዚያ ግን በመጀመሪያ በሚቻለኝ ሁሉ አመለካከታቸውን እንዲቀይሩ ለማግባባት ጥረት አደርጋለሁ። ይህ አልሳካ ቢለኝ እንኳን የራሴ የሆነውን አቋምና ሚዛን እንደያዝኩ እቆያለሁ